

**ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»**

**ТОР – 5 ПУБЛІКАЦІЙ (1-15 ТРАВНЯ 2019)
ВИДАННЯ НТСЕУ
«ЕНЕРГОІНФОРМ-ИНФОРМЭНЕРГО» № 566**

- ♦ **Пріоритетні визначення енергетичної політики України**
- ♦ **Проблемні питання реформування ринку електроенергії**
- ♦ **Міжнародні досягнення – допомога Україні в реалізації Європейських стандартів**
- ♦ **Історія Чорнобиля під час глобальної війни з правдою**
- ♦ **Цікаві новини і цифри**

♦ ПРІОРИТЕТНІ ВИЗНАЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Енергореформа, Українська енергетика, ЛІГА.Бізнес, 10.05.2019

Насалик вважає за необхідне

позбавити Міненерго функції управління держпідприємствами

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України має відмовитися від функцій з управління державними підприємствами, сказав глава міністерства **Ігор Насалик** під час зустрічі з експертами урядово-громадської ініціативи "Разом проти корупції".

"Міністерство має здійснювати виключно формування політики та нормативно-правової бази у сфері енергетики. Ні господарська діяльність державних підприємств, ні управління їхнім майном не мають координуватися міністерством, що унеможливить будь-які корупційні ризики", - наводяться його слова на сторінці міністерства у Facebook. Під час зустрічі І.Насалик також поінформував про функції та сфери відповідальності Міненерговугілля, а також про вживані заходи для реформування корпоративного управління державними енергетичними підприємствами.

Як повідомлялося, до сфери управління Міненерговугілля, зокрема, входять державні вугледобувні підприємства і шахти, які за підсумками 2018 року показали сумарний чистий збиток у розмірі 2,7 млрд грн, що на 16,5% нижче, ніж показник 2017 року (3,2 млрд грн).

До теперішнього часу до сфери управління міністерства також входять ДП "НАЕК "Енергоатом", ПрАТ "Укргідроенерго", держконцерн "Ядерне паливо", ДП "Укрінтеренерго", ДП "Калуська ТЕЦ-Нова", ДП "Укртранснафтопродукт", ПАТ "Магістральні газопроводи України".

<http://reform.energy/news/nasalik-vystupil-za-otkaz-ot-upravleniya-minenergouglya-gospredpriyatiami-11276>

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР», 08.05.2019

На газовому ринку випадковостей не буває

Політика Газпрому — частина масштабної стратегії, спрямованої на посилення залежності ЄС від російського газу

Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» подала до Єврокомісії скаргу щодо зловживання російським Газпромом своїм домінуючим становищем на європейських газових ринках шляхом реалізації проекту «Північний потік-2».

«Північний потік-2» — найдовший у світі підводний газогін завдовжки 1230 км. Він перебуває у власності та управлінні Газпрому. Цей великий інвестиційний проект вартістю майже 10 мільярдів євро частково фінансується консорціумом європейських газових компаній. На думку нашої сторони, проект — зловживання на ринку, бо не має економічного обґрунтування. Зараз у ЄС великий надлишок потужностей для імпорту російського природного газу, а

тому він не потребує додаткових 55 мільярдів кубометрів «Північного потоку-2». Української ГТС разом з іншими наявними маршрутами до Європи більш ніж достатньо для задоволення попиту Євросоюзу на російський газ.

І «Північний потік-2» реалізують, вочевидь, заради витіснення з ринку наявних трубопроводів, тобто його метою може бути виключно усунення конкуренції, йдеться в заяві департаменту з комунікацій НАК «Нафтогаз України».

Зокрема «Північний потік-2» — хижацька інвестиція, яка створює потужну зброю для перешкоджання імпорту скрапленого природного газу (СПГ) до ЄС, бо надлишкова потужність ставить під загрозу окупність капітальних витрат у нових проектах із СПГ. По-друге, проект від початку планували в обхід української ГТС, яка може втратити завантаження або, у кращому разі, бути маловикористовуваною. Третя важлива проблема полягає у тому, що зміна напрямку газових потоків у Європі призведе до істотного зростання вартості транспортування, а відтак і цін на газ у кількох країнах Центральної і Східної Європи, які є членами ЄС, та фрагментації газового ринку ЄС. Четверта причина для занепокоєння через «Північний потік-2» — це можливість його використання для відновлення домінування Газпрому в поставках газу до України шляхом погроз відмовитися від українського транзитного маршруту, якщо Нафтогаз не погодиться скасувати рішення минулих арбітражів, ухвалених на його користь.

Крім цього, наша компанія вказує ще на три порушення. По-перше, спричинена «Північним потоком-2» зміна напрямку газових потоків унеможливить так званий віртуальний реверс через Україну, коли частина газу з основного напрямку зараховується як така, що прийшла зі зворотного напрямку, а це негативно вплине на торгівлю між країнами-членами ЄС, які межують з Україною, та збільшить для неї ціну газу, імпортованого з Європи.

По-друге, Газпром відмовляється підписувати ефективні свопові угоди з незалежними російськими та видобувниками з Центральної Азії, які дали б їм змогу отримати непрямий доступ на ринок поставок з Європи до України та збільшити конкуренцію.

Третє порушення полягає в так званому вертикальному обмеженні конкуренції в Німеччині через газпромівську інтегровану компанію **Wingas**, яка є одним із найбільших продавців газу в країні. Використовуючи своє домінування на видобувному ринку та інтеграцію з **Wingas**, Газпром може усувати своїх торгових конкурентів у Німеччині, що суперечить ст. 102 Угоди про функціонування ЄС.

Скарга Нафтогазу викриває нові дискримінаційні практики Газпрому, що не було висвітлено в зобов'язальному рішенні Єврокомісії від 2018 року, ухваленому за підсумками тривалого розслідування проти Газпрому. Тим рішенням на Газпром було накладено зобов'язання за численні дії російської компанії, спрямовані на ізолювання газових ринків ЄС з метою незаконного завищення цін.

Скарга Нафтогазу містить також пропозиції щодо протидії неконкурентній поведінці Газпрому, зокрема вимогу до Газпрому надати змогу

європейським покупцям придбавати газ як на східному, так і на західному кордоні України за ціною, яку пропонуватимуть користувачам «Північного потоку-2» з урахуванням відповідних витрат на транспортування.

Нафтогаз зазначає, що Газпром не є звичайним відповідачем в антимонопольному провадженні. Газпром не лише гравець, який має величезну економічну силу в ЄС, а й геополітичний та геоекономічний інструмент Російської Федерації. Поведінка Газпрому геть не випадкова. **Це частина масштабнішої стратегії, спрямованої на посилення залежності ЄС від російського газу та фрагментацію єдиного газового ринку ЄС на ринки Західної, Центральної та Східної Європи. Водночас ця антиконкурентна поведінка Газпрому шкодить Нафтогазу і Україні.**

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/na-gazovomu-rinku-vipadkovostej-ne-buvaye/>

Додаткова інформація на цю тему – «Вечірні Вісті», 08.05.2019 «Із трубою чи на трубі?», Катерина Міцкевич. За словами голови ГО «Експертна рада з питань газової промисловості й ринку природного газу» **Леоніда Уніговського**, незалежно від того, буде чи не буде побудований «Північний потік-2», Росія наполегливо готується до зупинення транзиту через українську територію з 1 січня 2020 року. Так, накопичуються обсяги російського газу в підземних сховищах Європи. Експерт зазначив, що у разі нульового транзиту природного газу через нашу територію максимально ми зможемо імпортувати з Європи 5-7 млрд куб. м газу на рік.

«Цього недостатньо. Вихід - у накопиченні в наших ПСГ близько 20 млрд куб. м газу. І це потрібно робити саме зараз, влітку. Друга проблема, яка частково вже вирішувалась у 2009 році, - реверс природного газу із заходу України на її схід. Це робота «Укртрансгазу», але готуватися потрібно вже зараз.

... він вважає необхідним ухвалення окремого рішення уряду чи окремого закону про стратегічні резерви природного газу з визначенням відповідного фінансового механізму щодо їх забезпечення.

Зрозуміло, що це песимістичний сценарій, але навіть до нього потрібно бути готовим.

Москва затягуватиме процес до останнього, щоб змусити Україну підписати контракт на найвигідніших для РФ умовах, які й надалі дозволять шантажувати за потреби офіційний Київ газовим дефіцитом.

Попри завищені тарифи, які мали б спрямовуватися на розвиток внутрішнього видобутку, розуміємо, що програма зі збільшення видобутку українського газу до 20 млрд кубометрів на рік до 2020-го, яку назвали «20/20», провалена й обсяги видобутку лише падають.

<https://gazetavv.com/news/economy/1557233246-iz-truboyu-chi-na-trubi-.html>

УНІАН, Укрінформ, 24.04.2019

Уряд зобов'язав держкомпанії віддавати 90% прибутку в бюджет

Кабінет міністрів України збільшив на 2019 рік норматив відрахувань чистого прибутку в бюджет для держкомпаній до 90% із 75%. Відповідне рішення було ухвалено на засіданні уряду.

При цьому прем'єр-міністр **Володимир Гройсман** зазначив, що уряд залишає за собою можливість знижувати відсоток відрахувань окремо для кожного підприємства для реалізації їх інвестиційних програм.

«Це доходи, які передбачені законом про держбюджет на 2019 рік і є важливими для виконання зокрема й соціальних гарантій держави перед громадянами. Але ми визначили механізм, який дасть змогу нам через бізнес-планування компаній, щоб ми могли рішенням уряду давати їм менший відсоток відрахувань на реалізацію своїх інвестиційних програм», - сказав прем'єр.

Кабінет міністрів в лютому 2018 року збільшив розмір виплати дивідендів у бюджет для компаній з домінуючою державною часткою за підсумками 2017 року до 75% з 50% чистого прибутку.

Сто найбільших держкомпаній України в першому півріччі 2018 року зменшили чистий прибуток до 21,5 млрд грн, що на 41,9% менше від показника за аналогічний період 2017 року. ТОП-100 найбільших державних компаній України закінчили 2017 рік з чистим прибутком 44,4 млрд грн. За підсумками 2016 року вони отримали 26,4 мільярда гривень чистого прибутку.

<https://www.unian.ua/economics/finance/10529286-uryad-zobov-yazav-derzhkompaniji-viddavati-90-pributku-v-byudzheth.html>

Додаткова інформація на цю тему – Енергореформа, 03.05.2019 "Совет ОРЭ просит В. Гройсмана способствовать рассмотрению Кабмином проблемных вопросов деятельности "Укринтерэнерго". Совет оптового рынка э/э (ОРЭ) обратился к премьер-министру Владимиру Гройсману с просьбой инициировать рассмотрение Кабинетом министров вопроса о снижении норматива отчисления дивидендов в госбюджет для госпредприятия "Укринтерэнерго" (являющегося поставщиком "последней надежды" - ППН) с 75% до 30%.

Такое решение принято на заседании Совета ОРЭ в конце апреля, сообщается на сайте ГП "Энергорынок".

Соответствующий проект постановления правительства подготовило Министерство энергетики и угольной промышленности, но его более месяца согласовывает Министерство финансов, отмечается в письме Совета ОРЭ к В. Гройсману.

К низкому уровню расчетов за э/э "Укринтерэнерго" привели неплатежи его потребителей. **"Неспособность "Укринтерэнерго" выполнять функции ППН, обусловленная дефицитом оборотных средств, приведет к негативным последствиям для всех участников рынка э/э",** - подчеркивается в письме Совета ОРЭ к премьер-министру.

<http://reform.energy/news/sovets-ore-prosit-vgroysmana-sposobstvovat-rassmotreniyu-kabminom-problemnykh-voprosov-deyatelnosti-ukrinterenergo-11204>

ЕлектроВести, 24.04.2019

В Укрэнерго обсудили план развития системы передачи на 2020-2029 годы

Как будут развиваться магистральные и межгосударственные электросети в ближайшие 10 лет с учетом темпов развития «зеленой» генерации и

интеграции в ENTSO-E, прогноз объема инвестиций в электросети Укрэнерго - именно эти темы стали центральными во время обсуждения. Среди участников встречи - представители генерирующих компаний, органов исполнительной власти, НКРЕКП, операторов системы передачи, производителей оборудования, а также отраслевых ассоциаций, общественных и научных объединений и СМИ.

Во время презентации Плана развития было отмечено, что документ разработан на основе Отчета по оценке соответствия (достаточности) генерирующих мощностей и учитывает обновленную Энергетическую стратегию Украины на период до 2035 года, планов развития операторов систем распределения электроэнергии, а также смежных систем электропередачи. **Для формирования Плана развития было разработано и проанализировано семь возможных сценариев, в основе которых положены различные варианты развития энергетики, экономики страны в целом, стратегические цели компании и выполнение международных обязательств по сокращению выбросов парниковых газов.**

«По нашим расчетам, к 2029 году Укрэнерго, кроме реконструкции подстанций и действующих линий, должен построить 3,8 тыс. км новых ЛЭП и более чем на 10% увеличить трансформаторную мощность подстанций. Уже в 2019-2021 годы общие потребности в инвестициях составляют около 38 млрд гривен. Ключевые проекты касаются обеспечения надежности питания потребителей Востока Украины, устранение «узких мест» в системе и обеспечения требований надежности и безопасности работы энергосистемы для возможности интеграции в ENTSO-E», - говорит заместитель директора - операционный директор Укрэнерго **Алексей Брехт**.

В частности, в рамках интеграции в ENTSO-E предусмотрена реализация проектов реконструкции межгосударственных интерконнекторов, которые входят в перечень проектов совместного интереса (Project of mutual interest - PMI), утвержденного Советом министров Энергетического сообщества. Это реконструкция межгосударственных линий 400 кВ Мукачево - Вельке Капушаны (Словакия) с увеличением пропускной способности ЛЭП на 30% и ВЛ 750 кВ Южно-Украинская АЭС - Исакача (Румыния) со строительством «крылья» 400 кВ на подстанции 750 кВ «Приморская» с увеличением мощности межгосударственной передачи до 1200 МВт. Сейчас идет разработка технических решений реализации проектов. Был также отмечен значительный прогресс выполнения Плана развития, достигнутый в 2018 году. В особенности, в части реконструкции сетей, замены силового оборудования с использованием современных технологий, что обеспечило выполнение инвестпрограммы 2018 на 95%. В итоге участники мероприятия поддержали План развития, разработанный Укрэнерго. В то же время компания обратилась к представителям НКРЕКП по ускорению утверждения Отчета по оценке соответствия (достаточности) генерирующих мощностей, который положен в основу Плана развития и представлен на утверждение регулятора в конце прошлого года.

https://elektrovesti.net/65481_v-ukrenergo-obsudili-plan-razvitiya-sistemy-peredachi-na-2020-2029-gody

«ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ. Україна», 11.05.2019
Зіпсована "Дружба"
Проблеми з російською нафтою
можуть відкрити для України нові можливості

Сергій Куюн

Різде погіршення якості російської нафти призвело до паралічу нафтопроводу "Дружба".

За різними оцінками, у трубах і резервуарах нафтопереробних заводів (НПЗ) накопичено від 3 до 5 млн т нафти з підвищеним вмістом хлорорганічних сполук (хлороформу, чотирьохлористого вуглецю) — речовин, використовуваних для інтенсифікації видобутку. При нагріванні в процесі нафтопереробки хлорорганіка агресивно впливає на обладнання, виводячи його з ладу. Першим і поки що єдиним постраждалим став Мозирський НПЗ, який оцінює збитки. Інші НПЗ, що отримують нафту по "Дружбі", оперативно відмовилися приймати "брудну" сировину, що призвело до зупинки прокачування по величезній нафтотранспортній артерії. Небувалий за масштабом інцидент вивів на поверхню масу версій про причини й наслідки для нафтової, нафтопереробної та нафтотранспортної галузей.

Хто й навіщо зіпсував нафту? "Транснефть" діагностувала джерело забруднення швидко: **винуватцем забруднення названо приватний термінал "Самаратранснефть-терминал"**, що закачує у систему нафту самарських нафтодобувачів.

"На самарських родовищах з парафінистою нафтою хлорорганіка може дати пристойне збільшення", — заявив **Михайло Ходорковський**, колишній співвласник і голова нафтової компанії "ЮКОС", що експлуатує ці родовища.

Він вважає, що нафта з хлорорганікою могла потрапити в магістральний нафтопровід або через недогляд, або під тиском великих ресурсовласників.

"Компанії вигідно не до кінця очистити свердловинну рідину, оскільки облік іде за обсягом", — написав Ходорковський у Facebook.

Виявлення неякісної нафти й екстрене скорочення переробки в Білорусі, що у свою чергу призвело до зупинки експорту нафтопродуктів в Україну, відбулося на тлі невгасаючого конфлікту між Мінськом і Москвою.

Суперечки спалахували і раніше, але швидко вирішувалися, тоді як нинішня триває вже більш як півроку.

"Хлор" з'явився на порядку денному одразу після заяви **Олександра Лукашенка** про необхідність підвищити тарифи на прокачування російської нафти та розпочати ремонт білоруської ділянки "Дружби", що різко знизило б пропускну здатність основної експортної магістралі.

Однак тема конспірології швидко зникає, якщо зрозуміти масштаб проблеми. Росія опинилася під значно більшим ударом, ніж Білорусь. Приймати російську нафту — головний експортний товар РФ — відмовилися Німеччина, Польща, Угорщина, Чехія, Словаччина. З'ясувалося, що "брудна" нафта пішла і на експортний термінал в Усть-Лузі, звідки сировину одержують найбільші світові нафтотрейдери — Vitol і Glencore, які встигли вивезти кілька танкерів нафти з хлорорганікою.

Україна опинилася в епіцентрі описаних подій. За наявними даними, на українській ділянці "Дружби" зосереджено близько 450 тис. т нафти із підвищеним вмістом хлорорганічних сполук. Алгоритм виходу з кризи було розроблено під час нарад у Мінську й Будапешті (див. рис.).

Коротенько план такий: "брудну" нафту витиснуть "чистою" з труби в сховища, після чого "хлориста" нафта домішуватиметься в транзитний потік зі збереженням граничних параметрів у частці хлороганіки.

Слід зазначити, що "українські" проблеми далеко не найбільші. Наприклад, у Польщі застрягло близько 1 млн т сировини з хлороганікою.

На цей час "Укртранснафта" веде переговори з "Транснефтью" про розмір компенсації витрат на реалізацію першочергових заходів з ліквідації кризи, надалі має відбутися обговорення компенсацій за очевидні зміни в режимі роботи нафтопроводу.

"Росіяни вкрай зацікавлені якомога швидше вирішити проблему, оскільки кожен день зволікань несе додаткові втрати, — продовжує співрозмовник у "Укртранснафті". — Наш інтерес також очевидний, ми хочемо якомога швидше повернути транзитний і, відповідно, грошовий потік".

"Ми зараз можемо стати в позу, вплутатися з "Транснефтью" у розгляди та суди. Але для нас це буде зупинка не на місяць чи рік, поки триває суд, це буде зупинка назавжди, ми нікому не будемо потрібні", — говорить топ-менеджер "Укртранснафти".

Квітнева криза показала низку важливих аспектів і, можливо, відкрила для України деякі перспективи. По-перше, звернімо увагу на дії європейських одержувачів російської нафти. Вони спокійно проходять цю кризу, відкривши свої нафтові резерви. **В Україні вже вісім років ведуть обговорення законопроекту про створення мінімальних запасів нафти й нафтопродуктів, і невідомо, коли документ потрапить у парламент і буде проголосований.**

По-друге, білоруси знову задумалися про необхідність альтернативних поставок нафти.

По-третє, кульгава якість російської нафти і європейські директиви додають привабливості поставкам нафти за маршрутом Одеса—Броди й далі по "Дружбі" у Європу. Це може бути азербайджанська, іранська і казахстанська сировина, яка сьогодні "піднімається" у Центральну Європу з узбережжя Адріатичного й Середземного морів.

Однак усі ці перспективи потребують упевненості в українському маршруті, який за останні 15 років такої репутації не створив. Квітнева криза стане гарним тестом на гнучкість і професіоналізм.

https://dt.ua/energy_market/zipsovana-druzhba-310903_.html

Енергореформа, ЛІГА.Бизнес, Кореспондент, 11.05.2019

**Проблемы со светлыми нефтепродуктами и энергоуглем
из-за санкций РФ отсутствуют**

Возможное прекращение или ограничение Россией с 1 июня поставок в Украину нефтепродуктов и угля не несет проблем украинской энергетике и

ринку светлых нефтепродуктов, тогда как в других сегментах правительство ведет работу по минимизации рисков, заявил премьер-министр **Владимир Гройсман**.

Премьер подчеркнул, что правительство работает со всеми участниками рынка, с производителями и импортерами для того, чтобы минимизировать любое негативное воздействие.

"По коксующемуся (углю) ведется работа... По дизельному топливу, по газу есть вопросы, с которыми мы сегодня работаем и минимизируем любое негативное воздействие", – сказал В. Гройсман.

Он подчеркнул, что диверсификация и энергетическая независимость для страны имеет ключевое значение, и такие стратегические задачи поставлены во всех секторах топливно-энергетического комплекса страны, в частности, в атомной энергетике и на рынке природного газа. "Понятно, что всегда хочется быстрее - и это важный вопрос, который сейчас стоит перед Национальной компанией "Нафтогаз Украины", - добавил украинский премьер.

<http://reform.energy/news/problemy-so-svetlymi-nefteproduktami-i-energouglem-iz-zasanktsiy-rf-otsutstvuyut-premer-ukrainy-11286>

УРЯДОВИЙ ПОРТАЛ, 14.05.2019

Міненерговугілля розробляє План заходів із впровадження «розумних мереж» в Україні

13 травня під керівництвом генерального директора Директорату енергетичних ринків **Ольги Буславець** відбулося чергове засідання робочої групи Міненерговугілля з підготовки **Концепції впровадження «розумних мереж» в Україні до 2035 року та середньострокового Плану заходів з впровадження «розумних мереж» в Україні**.

На зустрічі розглядався звіт міжнародного та локального консультантів Міненерговугілля з питань розвитку «розумних мереж» в Україні на тему «Формування пропозицій з розвитку «розумних мереж» та визначення комплексу довгострокових і середньострокових заходів з розвитку «розумних мереж».

Під час обговорення члени робочої групи висловили концептуальні зауваження до звіту та прийняли рішення повернути його на доопрацювання міжнародному та локальному консультантам у місячний термін.

Впровадження технологій «розумних мереж» мають створити технологічне підґрунтя для ефективної роботи операторів системи передачі, розподілу та постачальників електроенергії в новому конкурентному ринку електроенергії з урахуванням зростання частки розподіленої відновлюваної енергетики.

<https://www.kmu.gov.ua/ua/news/minenergougillya-rozroblyaye-plan-zahodiv-iz-vprovadzhennya-rozumnih-merezh-v-ukrayini>

♦ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Економічна правда, Энергореформа, 02.05.2019

Замість "Роттердам+":

кілька тез про майбутню "реформу" в електроенергетиці

Олександр Притика, президент

Агентства інвестиційного менеджменту

З 1 липня запрацює "європейський оптовий ринок" електроенергії. Загроза неконтрольованого зростання цін і кризи неплатежів украї висока.

Общественность глибоко погружена в тему цен на газ и формулу "Роттердам+", но не знает, что с 1 июля заработает "европейский оптовый рынок" электроэнергетики.

Главной новеллой является то, что цены на электроэнергию для генерирующих компаний будут определять не Национальная комиссия по энергетике, а сами компании в рамках прямых договоров с поставщиками и потребителями.

Тот, кто не смог подписать прямой договор, сможет купить электроэнергию дороже и по другим правилам. Принципы работы нового рынка похожи на европейские и призваны обеспечить конкуренцию, но есть несколько "но".

Во-первых, в Европе цены формируются в результате конкуренции между десятками производителей, а в Украине их два: государственный "Энергоатом" и частный ДТЭК. Вместе они контролируют около 90% генерации электроэнергии.

Во-вторых, в Европе существуют свободные перетоки электроэнергии между странами в рамках единого энергетического пространства — ENTSO. Украина же является искусственным энергетическим островом, импорт электроэнергии из сопредельных стран физически или политически невозможен.

В-третьих, в Евросоюзе цены для населения экономически обоснованы. В Украине цены на электроэнергию для населения составляют не более 30% ее себестоимости. (К слову, на рынке газа цены для населения обеспечивают производителям 300% рентабельности.) Объем скрытого субсидирования в 2019 году составит около 60 млрд грн за счет всех бытовых потребителей.

В-четвертых, в ЕС отсутствуют потребители, которые могут не платить за электроэнергию и продолжать ее использовать. В Украине отдельные потребители могут годами не платить и продолжать потреблять электроэнергию. Подобная ситуация защищается различными государственными органами и даже действующим законодательством. Задолженность таких потребителей сейчас составляет более 10 млрд грн и продолжает увеличиваться.

У нас отсутствует система коммерческого учета, способная адекватно обслуживать не только новый оптовый рынок, но и нынешний розничный рынок. 70% потребителей не оснащены автоматизированными системами почасового учета и передачи данных, которые требуются для реального рынка.

Принятый в 2018 году кодекс коммерческого учета, призванный четко регламентировать правила и процедуры, остается стопкой бумаги. Реальная жизнь протекает в рамках временных порядков, рекомендаций и "волевых" решений, прикрытых коллегиальными решениями Совета энергорынка.

Независимые поставщики и их потребители узнают о своем почасовом графике потребления по окончании месяца от облэнерго (оператор систем распределения — ОСР) на основании среднего по области графика почасовой нагрузки.

В условиях нового рынка недостоверность учета приводит к образованию искусственных небалансов. Небрежно сформированные или искусственно искаженные данные учета способны экономически уничтожить поставщика, так как стоимость электричества для небалансов будет самой высокой на рынке.

Также не решены многие организационные проблемы, не приняты значимые регуляторные акты, не запущены и не оттестированы программные комплексы, не обучены и не информированы участники рынка. Все это делает запуск нового оптового рынка с 1 июля крайне опасным экспериментом.

Эти проблемы игнорируются либо перекладываются на государственные "Энергоатом" и "Укринтерэнерго" путем наложения специальных обязанностей по субсидированию населения, "зеленой" генерации и поставки электричества неплатежеспособным потребителям, превращая эти предприятия в заложников.

Стоимость этих обязательств оценивается 80-90 млрд грн. Это вся потенциальная прибыль "Энергоатома" при продаже им электроэнергии по 2 грн за кВт-час.

Потребители и независимые поставщики столкнутся с непрогнозируемым ростом цен, сложными процедурами и зависимостью от естественных монополистов по передаче ("Укрэнерго") и распределению электроэнергии (облэнерго). Единственным бенефициаром нового рынка будет ДТЭК Рината Ахметова.

Во-первых, он способен продать по прямым договорам безо всяких бирж и аукционов всю свою выработку, около 35 млрд кВт-час, потребителям, которыми он либо владеет, либо контролирует распределение им электроэнергии — Одессаоблэнерго и Киевоблэнерго приобретены очень вовремя.

Во-вторых, цены для этих потребителей будут "конкурентными" по сравнению с нагруженным специальными обязательствами "Энергоатомом" и одновременно будут обеспечивать сверхдоходность шахт уже без всякого "Роттердама+".

Как станут решаться остальные проблемы — им уже будет неинтересно. Создается идеальная, полностью независимая от государства бизнес-модель.

Несмотря на тревогу участников рынка и экспертов, чиновники Минэнерго и НКРЭКУ рапортуют о полной готовности к переходу к новой модели рынка с 1 июля 2019 года. Безмолвствуют Кабмин и народные депутаты, несмотря на то, что угроза неконтролируемого роста цен и кризиса неплатежей крайне высока.

В это же время представители европейских институтов "выражают озабоченность торможением запуска нового рынка". Очевидно, им некому объяснить, что Украина — это еще не ЕС, и не стоит впрягать телегу впереди лошади.

<https://www.epravda.com.ua/columns/2019/05/2/647433/>

Украинские Новости, 02.05.2019

Обвиняющие ДТЭК в монополизации поставок электроэнергии подменяют понятия, – юрист

По мнению юриста-международника **Андрея Бузарова**, разрешение Антимонопольного комитета Украины (АМКУ) на приобретение энергохолдингом ДТЭК распределительных компаний "Киевоблэнерго" и "Одессаоблэнерго" соответствует закону и европейской практике. Критики путают рынки поставки электроэнергии и операторов распределительных электросетей.

"Речь идет как раз об электросетях, а не о поставке электроэнергии. Это очень важный аспект, на который нужно обратить внимание. Происходит по сути приобретение сетей, но никак не поставки. Те, кто критикуют, все время говорят о поставке. Тут идет подмена понятий. И когда мы говорим как раз об электросетях, то здесь речь идет о том, что у нас по сути уже с 1 января 2019 года введены новые механизмы управления этим рынком. У нас на сегодняшний день существует почти 430 предприятий, которые занимаются поставками энергии. Они получают соответствующую лицензию. Это все проводится в соответствии с требованиями Европейского Союза", - пояснил юрист.

Эксперт уверен, что Украина движется в направлении интеграции с европейской энергетической системой.

"Но у нас действительно происходит сближение с европейским энергорынком. В этом заинтересована и Украина, в этом заинтересованы и наши европейские партнеры. Есть соглашение об ассоциации, которым предусмотрено введение конкурентного рынка. Есть требование соответствующего европейского энергопакета. У нас есть уже часть законодательства, которая вступила в силу. И у нас есть соответствующие подзаконные нормативно-правовые акты, которые с точки зрения закона занимают имплементацией всего этого огромного пакета, массива документов по энергореформе", - напомнил Бузаров.

<https://ukranews.com/news/629623-obvinyayushhie-dtek-v-monopolizatsii-postavok-elektroenergii-podmenyayut-ponyatiya-yurist>

Цензор.НЕТ (блог), Антикор, 06.05.2019

«Люди Фирташа против нового рынка электроэнергии»

Кирилл Сазонов

Противников рыночного ценообразования в Украине хватает. Противников конкурентного рынка электроэнергии – особенно. И еще более особенно среди тех, кто связан с крупными промышленными потребителями электроэнергии. Им рынок ни к чему – гораздо ближе ручное управление и всякого рода льготные тарифы. Текст можно было бы и не заметить, если бы не личность автора – **Александра Притыки**. Человек в узких кругах более чем известный. В 2010-2017 годах возглавлял газовый бизнес **Дмитрия Фирташа** (ООО "Региональная газовая компания"). В его подчинении было два десятка облгазов (операторов газораспределительных сетей) и столько же газбытов (компаний, которые продают газ населению). Прославился он взаимной нелюбовью к главе «Нафтогаза» **Андрею Коболеву...**

«Агентство инвестиционного менеджмента», которое Притыка возглавляет, только в названии похоже на независимый экспертный орган. Если зайти на корпоративный сайт, то несложно понять, что основным направлением деятельности «Агентства» является торговля энергоресурсами. А если еще и погуглить, то можно найти информацию о клиентах. И здесь начинается самое интересное.

Как сообщали "Наші гроші" со ссылкой на данные в системе "Прозорро", ООО «Запорожский титано-магниевого комбинат» (ЗТМК) 22 марта 2019 года заключило соглашение с ООО «Агентство инвестиционного менеджмента» о поставках электроэнергии на **159,07 млн грн**. Как отмечает издание, заказаны поставки электроэнергии на апрель-июнь, однако их объемы и цены не указаны.

ЗТМК на 51% принадлежит Фонду госимущества и на 49% – компании «Толексис Трейдинг Лимитед» Дмитрия Фирташа. Операционный контроль над работой предприятия осуществляет группа Фирташа. В себестоимости продукции ЗТМК, как и других электрометаллургических заводов (например, ферросплавных **Игоря Коломойского**) доля электроэнергии превышает 40%. А значит, цена на данный энергоресурс прямо коррелирует с маржинальностью бизнеса.

С самим «Агентством инвестиционного менеджмента», основанным в 2004 году, тоже интересно - собственником является британская фирма Albermarle Trading Limited. Ею в свою очередь владеет Виргинский офшор Wadell Ventures Inc. В 2009-2011 годах «Агентство» владело ООО «Белогорские Известняки» вместе с «Крымским содовым заводом» Дмитрия Фирташа, а позже единоличным владельцем остался завод. Замдиректора «Агентства» **Юрий Пушенко** в 2013 год был известен как зампред правления по коммерческой деятельности и обслуживания клиентов ПАО «Киевоблгаз» Фирташа.

В 2005-2006 годах «Агентство» возглавлял все тот же Александр Притыка, который перед тем возглавлял Государственную акционерную компанию "Украинские полиметаллы". Под его руководством ГЭК в аренду

"Крымскому Титану" Фирташа были переданы имущественные комплексы Иршанского и Вольногорского ГОК.

И вот такой «видный» энергетический эксперт называет введение рынка электроэнергии «опасным экспериментом».

https://censor.net.ua/blogs/3125622/lyudi_firtasha_protiv_novogo_rynka_elektroenergii

БизнесЦензор, Энергореформа, 26.04.2019

**Нацкомиссия утвердила рекомендации
для тестовых операций на рынке электроэнергии**

Национальная комиссия, осуществляющая регулирование в сфере энергетики и коммунальных услуг Украины, утвердила методические рекомендации по осуществлению тестовых операций на новом оптовом рынке электроэнергии, согласно которым участники рынка обязаны до 1 мая пройти регистрацию в ряде программных комплексов.

Соответствующее решение принял регуляторный орган 26 апреля.

Так, рекомендации предусматривают осуществление до 1 мая участниками рынка регистрации в системе управления рынком, в программном комплексе оператора рынка и программном комплексе гарантированного покупателя. О результатах регистрации в системах участники рынка должны уведомить НКРЭКУ до 3 мая. Тестовые операции на новом рынке, согласно рекомендациям, игроки должны осуществлять в период с 1 мая до 30 июня.

Как отмечается в обосновании к подготовленному к утверждению проекту рекомендаций, в настоящее время госпредприятие "Энергорынок" проводит тестовые операции на рынке "на сутки вперед" и на внутрисуточном рынке, а также тестирует работу балансирующей группы Гарантированного покупателя. НЭК "Укрэнерго" в свою очередь начала тестовые операции платформы Market Management System (MMS), которая должна обеспечить работу балансирующего рынка.

Вместе с тем активность в осуществлении тестовых операций на всех сегментах рынка э/э потенциальных его участников, а также действующих членов оптового рынка э/э низкая и может привести к формированию неправильных ценовых индикаторов на всех сегментах рынка и выбору его участниками ошибочных бизнес-стратегий.

"Таким образом, низкая активность участников рынка в осуществлении тестовых операций может стать препятствием к внедрению новой модели рынка электрической энергии и стать основанием для нарушения участниками рынка действующих нормативно-правовых документов", – отмечается в обосновании.

https://biz.censor.net.ua/news/3124582/natskomissiya_utverdila_rekomendatsii_dlya_testovyh_operatsiyi_na_rynke_elektroenergii

Mind, 05.05.2019

Закон про аукціони: як запобігти обвалу ринку електроенергії

Олег Кільницький

25 квітня Верховна Рада прийняла законопроект №8449-д про впровадження «зелених» аукціонів для поновлюваних джерел енергії з 1 січня 2020 року. Документ дозволить істотно знизити ціну кіловат-години «зеленої» генерації і відмовитися від високих фіксованих «зелених» тарифів, які складають 15 євроцентів для сонячних і 10,8 євроцентів для вітрових станцій.

Крім того, законопроект вводить квоти на спорудження нових електростанцій, що є досить актуальним заходом в умовах назрілої загрози перегріву ринку ВДЕ в Україні. Йдеться про те, що енергосистема незабаром може виявитися технічно нездатною «перетравити» всі потужності відновлюваної генерації, які вводяться в експлуатацію.

Остаточне ухвалення закону, разом із виконанням інших заходів, дозволить збалансувати темпи розвитку «зеленої» генерації відповідно до можливостей енергетичної галузі, а також платоспроможності споживачів.

Як свідчить світова практика, з впровадженням аукціонів і вдосконаленням технологій відновлювальна енергетика поступово залишає за бортом конкурентоспроможності традиційні види генерації. Це означає, що Києву доведеться переглянути Енергетичну стратегію на період до 2035 року в бік пріоритетного розвитку ВДЕ та поступового виведення з експлуатації ТЕС і АЕС. Одночасно розвивати всі види електростанцій неможливо.

Неконтрольоване зростання. З квітня нинішнього року учасники ринку відновлюваної енергетики активно й публічно заговорили про проблему неконтрольованого спорудження СЕС і ВЕС в Україні...

Згідно з останніми даними, озвученими в.о. гендиректора НЕК «Укренерго» **Всеволодом Ковальчуком** на конференції CISOLAR у квітні, «Укренерго» вже підписало договорів на приєднання ВДЕ загальною потужністю 10 500 МВт (з них СЕС – 6700 МВт), при цьому на стадії розгляду перебувають заявки ще на 6000 МВт...

Проте у національної енергосистеми існує свій максимальний поріг технічних можливостей, які на сьогодні дозволяють приєднати не більше 4750 МВт ВДЕ. При більш високому показнику доведеться обмежувати або потужності атомних і теплових станцій, або потужності самих ВДЕ, що вже виглядатиме абсурдом. Навіщо тоді їх будувати?

Як повідомив В. Ковальчук, цифри в 4750 МВт, при наявних темпах спорудження «зеленої» генерації, Україна зможе досягти вже до кінця цього року.

Хто винен і що робити. У виникненні загрози перегріву ринку «зеленої» генерації Всеволод Ковальчук звинувачує Міненерговугілля. За його словами, «Укренерго» не має права відмовити у видачі дозволів на будівництво об'єктів ВДЕ потенційним інвесторам, тоді як профільне міністерство – «це абсолютний треш», який нічого не робить для вирішення цієї проблеми.

Зі свого боку керівник експертної групи директорату енергоринків Міненерговугілля **Олександр Мартинюк** аналогічним чином знімає відповідальність із галузевого відомства, заявляючи, що міністерство не може

юридично ввести обмеження на видачу дозволів на приєднання до мереж.

У зв'язку з цим виникає закономірне питання: а хто це зробити зможе? І хто має бити на сполох, озвучуючи необхідність прийняття відповідних рішень на урядовому рівні?...

На думку представників консалтингових компаній, основними причинами ситуації, що склалася в галузі, є відсутність на урядовому рівні належної політичної волі. **У країні відсутній єдиний центр вироблення енергетичної політики, а наявні стейкхолдери зосереджені переважно на лобіюванні інтересів тих чи інших галузевих монополістів або бізнес-адміністративних груп. Приймати політично непопулярні рішення почасти просто нема кому.**

Водночас, як вважає співзасновник Української асоціації відновлюваної енергетики **Ігор Тинний**, ситуація з видачею великої кількості дозволів на приєднання до мереж не є критичною, оскільки далеко не всі з них будуть реалізовані.

«Одним із ворогів відновлюваної енергетики є спекулянт. Це та людина, яка інвестувала в оформлення документів і хоче на цьому заробити. Вона нічого не побудує в кінці. Ті люди, які отримали 95% технічних умов, і ті, які будують електростанції, – це різні люди», – зазначив Ігор Тинний у розмові з Mind.

Власне, прийнятий у другому читанні законопроект №8449-д і передбачає вирішити проблему ТУ шляхом обмеження термінів їхньої дії. Для СЕС – це два роки з моменту отримання, для інших видів ВДЕ – три роки.

План сталого розвитку ВДЕ. На думку галузевих експертів, подальший сталий розвиток відновлюваної енергетики можливо забезпечити за допомогою наступних кроків:

Введення відповідальності виробників ВДЕ за небаланси, тобто за різницю між заявленою потужністю і фактичної...

Спорудження в Україні energy storage. На цей час Міненерговугілля розробляє пакет нормативно-правових актів, спрямованих на розвиток в країні хімічних накопичувачів електроенергії і залучення інвесторів. Проекти зі спорудження energy storage будуть реалізовуватися на аукціонах.

Пріоритетний розвиток великої гідроенергетики. Саме ГЕС і ГАЕС є найбільш ефективними акумуляторами електроенергії з економічної і технічної точок зору. Відповідно до галузевих програм, частку вироблення електрики великими гідростанціями планується збільшити до 2026 року з нинішніх 7-10% до 15,5%.

Забезпечення ефективності аукціонів.

Перегляд Енергетичної стратегії. Як свідчить світовий досвід, ціна електроенергії ВДЕ неухильно знижується через технологічний прогрес, а також у зв'язку з впровадженням конкурентної аукціонної торгівлі...

У зв'язку з цим Україні необхідно визначитися, який шлях обрати? Є дві альтернативи. Перша: здійснювати модернізацію ТЕС і АЕС і продовжувати термін їхньої служби. Друга: поступово виводити традиційну енергетику з експлуатації і повністю переходити на ВДЕ, як екологічно чисту і безпечну технологію виробництва електроенергії, яка забезпечує повну енергетичну незалежність країни.

Додаткова інформація на цю тему – Коментарии, 07.05.2019 «В Украине ожидается установление 3 ГВт мощностей объектов солнечной энергетики до 2020 года». Мощности установленных объектов солнечной энергетики в Украине вырастут до 3 ГВт до 2020 года.

Такой прогноз развития отрасли сделал **Виталий Давий**, CEO IB Centre Europe, на 8-мой Конференции солнечной энергетики CISOLAR 2019 в Киеве.

«Между событиями CISOLAR 2019 и CISOLAR 2020 ожидаем установления 1 ГВт мощностей объектов солнечной энергетики в Украине. Будут имплементированы новая законодательная основа - аукционы, которые откроют гарантированные перспективы для инвесторов на следующий длительный период (5-10 лет), а также будут снова понятные правила игры и в Украину потекут еще большим потоком инвестиции», - сделал положительный прогноз Виталий Давий.

В Госэнергоэффективности отметили, что в Украине действует высокий «зеленый» тариф, который нужно урегулировать рыночным способом - «зеленые» аукционы. «Цена должна устанавливаться через систему аукционов. При этом должен быть защищен инвестор», - сообщил председатель Госенергоэффективности **Сергей Савчук**.

В секторе финансирования альтернативных источников энергии положительные результаты показал заместитель председателя правления АБ «Укргазбанк» Евгений Мецгер. По его словам, Укргазбанк профинансировал 146 проектов «зеленой» энергетики, за них - 106 солнечных проектов на 688 МВт, на 527 млн евро. Среди домашних солнечных электростанций профинансировано 190 СЭС на 65 млн грн.

Эксперты отрасли обсудили не только перспективные возможности развития солнечной энергетики в Украине, но и раскрыли риски, которые стоят на пути к эффективному развитию. В «Укрэнерго» обеспокоены вопросом балансировки энергетической системы, ведь технических условий выдано больше, чем может принять эта система.

<https://mind.ua/publications/20196748-zakon-pro-zeleni-aukcioni-yak-zapobigti-obvalu-rinku-elektroenergiyi>

Энергореформа, 07.05.2019

Закон о «зеленой» энергетике и аукционах: чьи интересы он защищает?

Элина Сулима

... документ не отменяет "зеленый" тариф для тех, кто уже построил домашние солнечные электростанции на земле или фермах, поскольку закон обратной силы не имеет. Более того, украинцы могут построить ДСЭС без каких-либо ограничений по старым правилам до конца этого года, потому что закон вступит в силу лишь со следующего года. Также до 2020 года они имеют право продавать «зеленую» энергию государству по старой цене – 18 центов за 1 кВт/час. Однако с нового года цена на "зеленый" тариф (ЗТ) снизится на 10 %.

С 1 января 2020 года большие энергетические компании будут принимать участие в "зеленых" аукционах, вместо ныне действующих фиксированных "зеленых" тарифов. Внедрение аукционов позволит снизить цены на "зеленую" электроэнергию благодаря запуску механизма конкуренции. В аукционе имеют

право принимать участие предприятия, которые производят "зеленую" энергию из ветра мощностью 5 МВт и солнечной энергии мощностью 1 МВт.

Некоторые СМИ считают, что документ защищает большие энергетические компании, позволяя последним вытеснить более мелкие предприятия. Их мнения разделяют эксперты, написавшие о том, что именно под **Ахметова** и был принят соответствующий закон, запрещающий украинцам строить у себя во дворе солнечные электростанции для своих нужд.

С другой стороны, в социальных сетях начали писать, что данный закон разрабатывался с целью борьбы с недобросовестными гражданами, которые продавали избыток солнечной электроэнергии по завышенным ценам.

При этом они выкупали целые заброшенные улицы в селах и устанавливали на земле нежилых домов мини СЭС (2-3 МВт), продавая в итоге полученную электроэнергию по 3Т для частных домохозяйств без уплаты налогов. А поскольку в Украине установлен высокий "зеленый" тариф (5 грн), особенно для СЭС, то это создает избыточную ценовую нагрузку для потребителей, которая в дальнейшем будет стремительно расти. Именно для того, чтобы прекратить рост ТЗ и остановить рост цен на "зеленую" энергию был принят закон №8449-д, позволяющий закрыть лазейки в законе для непорядочных граждан.

В комментарии народный депутат от фракции БПП **Ольга Белькова** отметила, что в данной сфере очень важна честная борьба за потребителей. А благодаря законопроекту об аукционах в Украине со следующего года будет снижаться "зеленый" тариф.

"Это очень выгодный бизнес, поскольку "зеленый" тариф прописан в норме закона, который его же определяет. Справедливый он или нет, но он зафиксирован в евро. Это нестандартный подход, и ни у какого другого бизнеса нет таких гарантий, как у "зеленой" энергии. На сегодня все производители "зеленой" энергии получают "зеленый" тариф, и вопрос лишь в том, насколько мы как потребители готовы его оплачивать".

Она считает, что нельзя выделять малые, средние и крупные предприятия, а нужно смотреть на этот вопрос комплексно. Именно поэтому она предлагала в своих правках к закону, которые не были поддержаны ее коллегами, учитывать не только технические, финансовые и инвестиционные риски всех типов производителей, но и интересы потребителей.

По словам Бельковой, закон позволяет провести в текущем году пилотные аукционы для тех, кто уже сегодня готов на них выйти. Это при желании может сделать как действующее Правительство, так и новое.

"И тогда мы увидим настоящую цену "зеленой" энергии в условиях Украины, а не то, что определяет законодатель. Чтобы вы понимали: в мире нет такого, чтобы законодатель определял размер "зеленого" тарифа. Обычно это делает регулятор, который ежегодно пересматривает тариф. То есть сегодня большинство стран переходит на аукционы, а у нас законодатель написал, а некоторые владельцы пролоббировали, и вот мы имеем цену на электроэнергию".

Нардеп объяснила, что "зеленый" тариф компенсируется за счет кросс-субсидирования сниженной цены от других производителей (это "Энергоатом") и повышенного тарифа для промышленности.

В комментарии эксперт по энергетическим вопросам Сергей Дяченко подчеркнул, что в Украине не совсем правильно понимают, что такое возобновляемая энергетика, поэтому все говорят лишь о солнечной и ветровой, забывая при этом об остальных видах альтернативной энергии.

"В нашем случае это очень сложные для развития виды энергетике (солнечная и ветровая), поскольку у нас очень ограничены маневровые потуги, которые нужны для маневрирования энергосистемы. У нас подобные потуги выполняет гидроэнергетика, которой мало (у нас где-то до 8 %) и тепловая (угольная). Хотя последняя не относится к высокоманевренным, то есть она не может принимать участия в пиковых нагрузках, что, в свою очередь, приводит к ускоренному износу".

Эксперт привел две основные проблемы, которые возникают на рынке возобновляемой энергетике. Во-первых, "зеленая" энергетика чувствительна к резервам в энергосистеме и ее регулированию. Во-вторых, в Украине установили высокие "зеленые" тарифы, которые очень скоро могут ударить по кошельку украинцев.

"Мы уже начинаем это чувствовать. Если я не ошибаюсь, то 10 % рынка уже идет на оплату возобновляемой энергетике, хотя у нее процент покрытия баланса гораздо меньше, чем 10 %. Сама идея аукциона достаточно хорошая, поскольку уже пора ограничивать дополнительные мощности. И помнить, что "зеленая" энергетика – это не только солнце и ветер, а есть много других видов "зеленой" энергетике, которые не такие чувствительные к регулированию энергетического баланса. Например, гидроэнергетика и биогаз могут сами участвовать в регулировании энергобаланса".

По его мнению, "зеленые" тарифы создавались не под малый бизнес, а под олигархов, желающих заработать на них под видом европейской интеграции. Именно поэтому многие бизнесмены вкладывали деньги в солнечные и ветроэлектростанции, и через год все вложенные средства окупались.

Сергей Дяченко также подчеркнул, что альтернативную энергетике необходимо развивать и диверсифицировать по разным видам и формам собственности.

"Знаете, за счет чего немцы имеют такой большой процент регулирования возобновляемой энергетике в балансе? Потому что у них общая энергосистема с Австрией, у которой есть гидроэлектростанции, которые помогают регулировать немецкую энергетике.

У нас сейчас в балансе преобладает дешевая атомная генерация (около 60 %), у которой отсутствует маневренный диапазон, из-за чего ее саму надо регулировать. При этом дорогая возобновляемая энергетике (солнце и ветер) будет выталкивать из энергобаланса дешевую атомную. По закону возобновляемую энергетике обязаны брать в баланс, а это значит, что нужно уменьшать баланс других видов энергии (дешевую атомную)".

В комментарии эксперт по энергетическим вопросам **Алексей Оржель** отметил, что, согласно закону, промышленные объекты получают поддержку через аукционы, то есть тот, кто предложит лучшую цену (из-за того, что у него лучший бизнес-план или лучше оборудование), тот и получит возможность продавать электрическую энергию по аукционной цене в течение 20 лет.

"Недостаток в том, что аукционы надо было внедрять раньше, дата 01.07.2019 была определена, когда появилась первая редакция законопроекта. Ответственность за затягивание лежит на законодателях, которые затянули сознательно или бессознательно этот процесс".

По его словам, поправка нардепа **Домбровского** к закону (24) убивает экономическую модель бытовых СЭС, так как на крышах и фасадах можно установить лишь до 12 кВт.

"Окупаемость составляет 7-12 лет. Конечно, бороться со злоупотреблениями нужно, но не запретами для всех. Более того, такое ограничение уже действовало до 2015 года (было исключено законопроектом № 2010-д), и злоупотребления все равно были. Были установлены ДСЭС на земле, а облэнерго этого "не видели". То есть это ограничение – поправка Домбровского № 24 – будет действовать на законопослушные домохозяйства. Тот, кто злоупотреблял, и дальше будет злоупотреблять".

<http://reform.energy/analitics/zakon-o-zelenoy-energetike-i-auktsionakh-chi-interesy-on-zashchishchaet-11238>

ДП «Енергоринок», 13.05.2019

«Результати проведення тестових операцій за 12.05.2019»

Щодо участі виробників за «зеленим» тарифом в тестових операціях на програмному забезпеченні гарантованого покупця.

На сьогодні на ОРЕ здійснюють продаж **351** (станом на 01.05.2019 – 320) виробників за «зеленим» тарифом, з них доступ до програмного забезпечення гарантованого покупця отримало **240** (станом на 01.05.2019 – 205), з яких **133** (станом на 01.05.2019 – 137) подали свої погодинні добові графіки відпуску електричної енергії на розрахункову добу. Доля обсягів, які гарантований покупець отримує від цих 133 виробників за «зеленим» тарифом, складає **32,5%** (станом на 01.05.2019 – 46%) від обсягів в диспетчерському графіку покриття навантаження всіх виробників електричної енергії з відновлюваних джерел.

Щодо безпосередньої участі гарантованого покупця на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку:

- Продано всього – **7 763 МВт·год.** (вартістю 10 147 тис.грн);
- Продано на РДН – **3 856 МВт·год.** (вартістю 4 926 тис.грн):
  - ОЕС України – 3 698 МВт·год. (вартістю 4 582 тис.грн);
  - Бурштинський острів – 158 МВт·год. (вартістю 344 тис.грн);
- Продано на ВДР – **3 907 МВт·год.** (вартістю 5 220 тис.грн):
  - ОЕС України – 3 676 МВт·год. (вартістю 4 720 тис.грн);
  - Бурштинський острів – 231 МВт·год. (вартістю 501 тис.грн).

<http://www.gp.er.gov.ua/>

Энергореформа, Uaenergy, EIR Center, 25.04.2019
Профильный комитет ВР просит Кабмин созвать

Координационный центр по обеспечению реформы рынка э/э

Комитет ВР по вопросам топливно-энергетического комплекса (ТЭК), ядерной политики и ядерной безопасности предложил правительству поручить созвать Координационный центр по обеспечению внедрения нового рынка э/э для урегулирования срочных проблем, препятствующих полноценному запуску новой модели оптового рынка э/э.

Письмо с соответствующей просьбой направлено премьер-министру **Владимиру Гройсману** 16 апреля 2019 года, сообщил председатель профильного комитета ВР **Александр Домбровский** в Facebook.

Ситуация с неурегулированностью ряда системных проблем отрасли создает реальную угрозу как срыва сроков внедрения в Украине новой модели э/э, которая должна заработать с 1 июля, так и энергореформ в целом, подчеркивается в письме.

Среди проблем, в частности названы неполные расчеты некоторых категорий потребителей (в том числе и государственных шахт, водоканалов) и отсутствие механизмов погашения накопленной в оптовом рынке задолженности за э/э...

Комитет также подчеркивает, что считает нецелесообразным проводить заседание Координационного центра в форме заочного голосования его участников – такая форма работы не предусмотрена типовым положением о подобных органах правительства.

Международное сообщество в письме от 17 апреля 2019 года призвало украинские власти оперативно провести заседание Координационного центра по обеспечению внедрения нового рынка э/э при Кабинете министров, чтобы обеспечить своевременный запуск новой модели рынка с 1 июля.

Соответствующее совместное обращение направили главы представительства Евросоюза в Украине **Хюга Мингарелли**, директора Европейского Энергетического Сообщества **Януша Копача**, главы представительства Европейского инвестиционного банка (ЕИБ) в Украине **Жан-Эрика де Загона**, управляющего директора ЕБРР в странах Восточной Европы и Кавказа **Маттео Патроне** и директора миссии USAID в Украине **Сьюзан Фриц**.

Документ адресован премьер-министру **Владимиру Гройсману**, председателю Комитета ВР по ТЭК, ядерной политике и ядерной безопасности **Александру Домбровскому**, вице-премьеру **Владимиру Кистиону**, министру энергетики и угольной промышленности **Игорю Насалику**, министру финансов **Оксане Маркаровой**, председателю Нацкомиссии, осуществляющей госрегулирование в сфере энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ) **Оксане Кривенко**.

Созданный в августе 2017 года Координационный центр по обеспечению внедрения нового рынка э/э при Кабинете министров не проводил заседания с апреля 2018 года.

Кабинет министров постановлением №174 от 6 марта внес изменения в положение о Координационном центре по обеспечению внедрения нового рынка э/э - предусмотрена возможность принимать решения путем проведения заочного голосования (опроса).

Додаткова інформація на цю тему – МинПром, 06.05.2019 «Кредиторы Украины напомнили Гройсману о своих требованиях». Страны ЕС, международные финансовые организации – официальные кредиторы Украины, а также Агентство США по международному развитию требуют от властей страны ускорить реформу рынка электроэнергии. Об этом говорится в их общем письме, адресованном премьеру **Владимиру Гройсману**. Соответствующие обязательства власти Украины взяли 2 года назад.

В письме к украинскому премьеру от 17 апреля подписанты поделились опасениями относительно выполнения закона "О рынке электрической энергии", отмечается в публикации.

"Закон, принятый в 2017 г., имеет целью внедрить конкурентный рынок электроэнергии с 1 июля 2019 г. Однако лишь за два месяца до конечного срока много важных операционных деталей остаются не установленными", – подчеркивает издание.

В письме кредиторы призывают Национальную комиссию регулирования в сфере энергетики и Министерство энергетики как можно быстрее созвать заседание координационного центра – чтобы критически пересмотреть состояние внедрения новой рыночной модели, определить ключевые препятствия и обязать ответственных их решить.

<http://reform.energy/news/profilnyy-komitet-vr-prosit-kabmin-sozvat-koordinatsionnyy-tsentr-po-obespecheniyu-reformy-rynka-ee-11138>

Енергореформа, ExPro, 26.04.2019

Міненерго опублікувало проект порядку проведення аукціонів з продажу електроенергії для державної генерації

Міністерство енергетики та вугільної промисловості 25 квітня опублікувало проект «Порядку проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами», який регламентує продаж електроенергії ДП «НАЕК «Енергоатомом», ПрАТ «Укргідроенерго» та ПАТ «Центренерго» на ринку двосторонніх договорів, який має запрацювати з 1 липня 2019 р.

Відповідний документ розміщений на сайті міністерства.

Згідно документу, пропонується для організації аукціонів утворити аукціонний комітет у складі 6 чоловік: 2 – від Міненерговугілля, 2 – від НКРЕКП, 1 – від Мінекономрозвитку та 1 – від АМКУ (з правом дорадчого голосу). Також до комітету будуть входити по одному представнику від генеруючої компанії, його головою пропонується визначити міністра енергетики та вугільної промисловості. Склад комітету затверджується наказом міністерства.

Комітету пропонується надати наступні повноваження: погодження стартової ціни, затвердження примірної форми договорів купівлі-продажу,

щорічного графіку аукціонів та ставки гарантійного внеску.

Проектом порядку передбачено надати виключне право ініціації аукціону для продавця (генерації), який має запропонувати графік продажу електроенергії, її стартову ціну, період відпуску, кількість лотів та ін.

В перший місяць роботи ринку (з 1 липня 2019р) стартова ціна аукціону не може перевищувати ОРЦ за останні три місяці. Для наступних аукціонів стартова ціна розраховується продавцем самостійно та подається на погодження аукціонному комітету. Така стартова ціна не може перевищувати середньозважену ціну, що склалась за останню декаду на ринку «на добу наперед».

Розмір гарантійного внеску не може перевищувати 25% від обсягу цінової заявки за стартовою ціною. За результатами торгів підписується аукціонне свідоцтво (документ, який буде засвідчувати факт купівлі-продажу за певною ціною), на підставі якого укладається двосторонній договір.

Покупці електроенергії у своїх заявках повинні вказати наступні позиції: тип стандартного продукту, термін виконання, ціна купівлі (грн/МВт-год), обсяг купівлі та ін. Крім того, покупець зобов'язаний сплатити гарантійні внески, забезпечити конфіденційність інформації про ціну та обсяги, своєчасно підписати аукціонне свідоцтво.

Разом з цим документом, міністерство оприлюднило «Порядок вибору організаторів аукціонів, уповноважених на організацію та проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами». В критеріях до вибору такого організатора вказано, що така компанія не повинна мати в складі бенефіціарів учасників ринку електроенергії (не більше 25%), не підпадати під санаційний режим.

Документ: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245363612>

Додаткова інформація на цю тему – БизнесЦензор, 25.04.2019 «Рада ввела аукционы для объектов альтернативной энергетики с 2020 года». Верховная Рада приняла закон "О внесении изменений в некоторые законы Украины относительно обеспечения конкурентных условий производства электрической энергии из альтернативных источников энергии".

Законом установлено, что аукционы по распределению квоты государственной поддержки объектов альтернативной энергетики вводятся с 1 января 2020 года, тогда как ранее профильный парламентский комитет предлагал ввести их с 1 июля 2019 года.

https://biz.censor.net.ua/news/3124399/rada_vvela_auksiony_dlya_obektov_alternativnoyi_energetiki_s_2020_goda

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 17 квітня 2019 р. № 324 Київ

Про утворення державних підприємств

“Гарантований покупець” та “Оператор ринку”

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Утворити:

державне підприємство “Гарантований покупець” на базі філії “Гарантований покупець” державного підприємства “Енергоринок” шляхом виділу майна, прав та обов’язків стосовно нього відповідно до розподільного балансу для виконання функцій гарантованого покупця електричної енергії;

державне підприємство “Оператор ринку” на базі філії “Оператор ринку” державного підприємства “Енергоринок” шляхом виділу майна, прав та обов’язків стосовно нього відповідно до розподільного балансу для виконання функцій оператора ринку електричної енергії з подальшим перетворенням його в акціонерне товариство, 100 відсотків акцій у статутному капіталі якого належить державі та не підлягає приватизації або відчуженню в інший спосіб, відповідно до Порядку перетворення державного унітарного комерційного підприємства в акціонерне товариство, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. № 802 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 65, ст. 2663).

2. Установити, що державні підприємства “Гарантований покупець” та “Оператор ринку” є правонаступниками майна, прав та обов’язків державного підприємства “Енергоринок” відповідно до розподільних балансів, за винятком кредиторської та дебіторської заборгованості за електричну енергію.

3. Міністерству енергетики та вугільної промисловості подати в установленому порядку Кабінетові Міністрів України проекти статутів державних підприємств, зазначених у пункті 1 цієї постанови.

Прем’єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

Інд. 37

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324-2019-%D0%BF>

Українські Новини, 07.05.2019

ТЕК призначив гендиректором холдингу з роздрібного постачання електроенергії D.Solutions Кексала

Енергохолдинг ДТЕК призначив генеральним директором операційного холдингу D.Solutions, що відповідає за роздрібне постачання електричної енергії, послуги в сфері енергоефективності та підзарядки електромобілів **Абдуллу Кексала**, повідомлення ДТЕК.

"Завдання D.Solutions - зробити енергетичні послуги в Україні такими ж якісними, як послуги, наприклад, банків або мобільних операторів. Упевнений, що завдяки своєму успішному досвіду Кексал зможе змінити сприйняття енергетичних сервісних компаній в Україні. Наше спільне завдання в межах реформи енергоринку - зробити спілкування наших клієнтів зі своєю компанією-провайдером енергетичних сервісів зручним і корисним. У D.Solutions сьогодні є всі можливості стати лідером ринкових змін в українській енергетиці", - сказав генеральний директор ДТЕК **Максим Тимченко**.

Зазначається, що до приходу в ДТЕК і D.Solutions Кексал понад 9 років пропрацював у керівництві компанії Enerjisa (Туреччина, венчурний актив

Sabancı Holding і E.ON), яка обслуговує 9 млн клієнтів, зокрема, він керував процесами закупівлі електроенергії і ціноутворення, комерційним циклом, вибудовував систему обслуговування споживачів, керував процесами реорганізації в межах анбандлінга і реформування ринку електроенергії.

Також він має багаторічний досвід роботи в сфері консалтингу та банківської діяльності.

Операційний холдинг D.Solutions створений на початку 2019 року, він керує компаніями-постачальниками електроенергії, створеними в результаті анбандлінга: "ДТЕК Київські енергетичні послуги", "ДТЕК Дніпровські енергетичні послуги", "ДТЕК Донецькі енергетичні послуги".

Також D.Solutions керує бізнесом у сфері енергоефективності "ДТЕК ЕСКО" і мережею швидкісних зарядних станцій STRUM.

Сайт ДП «НЕК «Укренерго», 14.05.2019

Укренерго: успішний запуск нового ринку електроенергії можливий лише за умови надійного захисту інтересів споживача

Старт нового ринку електроенергії з 1 липня 2019 р. може створити значні ризики для інтересів споживачів. Водночас відстрочення запуску ринку може призвести до повного скасування реформи та не гарантує прийняття відповідних рішень у більш пізній період. Про це сказав на прес-конференції в Києві керівник ДП «НЕК «Укренерго» **Всеволод Ковальчук**. Він підкреслив, що Укренерго наразі виконує всі вимоги законодавства, що регулюють хід впровадження реформи, і на 1 липня компанія буде готова працювати в умовах нового ринку, але також буде готовою і до рішення про перенесення початку функціонування нового ринку на будь-яку іншу дату.

Серед ключових ризиків – це низький рівень конкуренції через високу концентрацію виробників електроенергії, що може призвести до неконтрольованого збільшення ціни на електроенергію в умовах відсутності належного захисту споживачів, а також відсутність налагодженої системи подання достовірних даних комерційного обліку від операторів систем розподілу.

«В Україні 76% виробництва електроенергії припадає лише на двох виробників (НАЕК «Енергоатом» — 55% та ДТЕК — 21%). При цьому відсутній імпорту електроенергії, який може створити конкуренцію національним виробникам, а нова модель ринку поки що не передбачає ніяких прямих ефективних запобіжників, що могли би впливати на виробників зі значною часткою на ринку. Але водночас ці проблеми — наслідок застарілої моделі, яка працювала в електроенергетиці останні 20 років. Тому нам важливо не просто запровадити ринок, а й зробити це правильно та врахувати усі ризики та нюанси, які стали зрозумілими в ході процесу підготовки до запуску ринку», — зазначив Всеволод Ковальчук.

Ще один пласт проблем – неприйняття усіх необхідних нормативно-правових актів та заходів, які уможливають впровадження нового ринку електричної енергії з 1 липня 2019 року. Наприклад, досі відсутній повний перелік нормативних актів для запуску ринку допоміжних послуг. Також вже півроку залишається невирішеною проблема з блокуванням платежів для розробників програмного забезпечення для балансуєчого ринку та ринку допоміжних послуг.

Зважаючи на те, що до запланованого старту нової моделі ринку 1 липня 2019 р. залишилося обмаль часу, Укренерго пропонує розглянути та проаналізувати три сценарії можливого розвитку подій, які сьогодні активно обговорюються експертами та учасниками ринку електричної енергії. Перший — старт відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» 1 липня 2019 р., другий — з перенесенням дати на 1 жовтня 2019 р. і третій — з датою старту 1 квітня 2020 р.

«Кожен сценарій має свої певні ризики, які чітко ідентифіковані нами та іншими колегами. Існують конкретні механізми їх мінімізації чи усунення, що були запропоновані нами сьогодні. У будь-якому разі рішення щодо початку роботи нового ринку з 1 липня 2019 року – за Урядом та НКРЕКП, а у разі необхідності перенесення дати запуску – за Парламентом. В будь-якому з окреслених сценаріїв потрібна скоординована робота усіх без винятку ключових стейкхолдерів. Без належно підготовлених та ухвалених рішень є висока вірогідність, що конкуренції на ринку не відбудеться в достатній мірі, а значить, споживач залишиться сам на сам з усіма проблемами нового ринку», — резюмував В. Ковальчук.

З презентацією можна ознайомитись за **посиланням**.

<https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-uspishnyj-zapusk-novogo-rynku-elektroenergiyi-mozhlyvyj-lyshe-za-umovy-nadijnogo-zahystu-interesiv-spozhyvacha/>

♦ МІЖНАРОДНІ ДОСЯГНЕННЯ – ДОПОМОГА УКРАЇНІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Энергореформа, Обозреватель, Delo.ua, 03.05.2019

Европейская бизнес ассоциация

поддерживает своевременный запуск рынка электроэнергии

"Основания для проведения этой реформы, по большому счету, все есть. Очень важно, чтобы эта реформа произошла, чтобы рынок был прозрачным. Это сигнал как для внутреннего бизнеса, так и для внешних партнеров, что мы движемся в правильном направлении, что мы нацелены на выполнение своих обязательств и движемся в сторону прогрессивных реформ. Европейская бизнес-ассоциация всегда выступала в поддержку реформы энергорынка. Это то, что на самом деле, по нашему мнению, по мнению в том числе и международных экспертов, поможет улучшить ситуацию, которая сложилась у нас сегодня на рынке - на сегодняшний день не очень прозрачно рынок функционирует. Соответственно, я думаю, что для Украины задержка с данной реформой – это было бы не хорошо" - заявила **Светлана Михайловская**, заместитель директора Европейской Бизнес Ассоциации.

"Мы надеемся, что и президент, и правительство будут поддерживать

выполнение Украиной взятых на себя международных обязательств. Как ни банально это бы не звучало, должна быть политическая воля для проведения этой реформы (реформа рынка электроэнергии – ред.)" - заявила Светлана Михайловская.

<http://reform.energy/news/v-evropeyskoy-biznes-assotsiatsii-zayavili-chto-podderzhivayut-svoevremennyy-zapusk-rynka-elektroenergii-11211>

ДЕЛОВАЯ СТОЛИЦА, 06.05.2019

Плюс 50% в платежке.

Когда война олигархов спровоцирует скачок цены на электроэнергию

Индустриальное равенство на США. Особый акцент в Америке делают на уменьшение цен на электроэнергию для промышленности, включая и долгосрочное прогнозирование ценовой динамики до 2030 г., которое является краеугольным камнем для планирования новой индустриальной политики. По уровню энерготарифов США уже выглядят предпочтительнее, чем РФ и ненамного хуже, нежели Китай: на данный момент в зависимости от штата тариф на электроэнергию для промышленности составляет 6-8 центов за кВт-ч, и до 2030-го он вполне может войти в диапазон 4-6 центов. Для сравнения: в Киеве данный показатель в долларовом эквиваленте составляет 8,8 цента.

В ближайшие пять лет доступность энергоресурсов для американских промышленных предприятий выступит адекватным компенсатором более дорогой рабочей силы в развивающихся странах, что станет дополнительным стимулом для возврата индустриальных гигантов Америки в родную гавань. В таком случае в обозримой перспективе ЕС, Китай, РФ, не говоря уже об Украине, частично утратят по сравнению с американцами конкурентные преимущества даже в производстве полуфабрикатов, таких как металл.

Между Роттердамом и ферросплавами. Насколько важен для нашей экономики ресурсный, в данном случае, энергетический фактор экономического роста, видно на примере газа. То, что в Украине так и не заработал эффективный газовый рынок, привело к тому, что высокие цены на углеводороды постепенно отсекали от минимальной нормы рентабельности целые отрасли, например химию.

В контексте электроэнергии у нас сейчас действуют две лоббистские группы. Одна из них обеспечивает функционирование модели тарифообразования "Роттердам+", сохраняя высокую норму рентабельности в секторе угледобычи и тепловой генерации. Вторая с помощью "надетых на руку" экспертов-"петрушек" пытается торпедировать тарифную модель в энергетике, повысив норму рентабельности ферросплавного бизнеса за счет шахтеров и энергетиков.

Украина уже много лет живет в условиях этих лоббистских качелей, и модель рынка электроэнергии как раз и должна уравновесить интересы промышленников и энергетиков. Для населения здесь главная интрига заключается в том, что на данный момент прежние олигархические разборки приводили к тому, что каждая из сторон пыталась заручиться поддержкой общественного мнения.

Угнетенный атом и отключения. Среди всех возникших в энергетике дисбалансов выделяется одна из ключевых проблем, которая требует немедленного решения. Речь о минимизации тарифного дисбаланса между атомной и тепловой генерациями.

По итогам 2018-го "Энергоатом" произвел 55% всей электроэнергии страны, а тепловая генерация (ТЭС и ТЭЦ) суммарно 35%. В то же время в структуре денежного потока, который был распределен между субъектами генерации, доля "Энергоатома" составила всего 27%, а на ТЭЦ и ТЭС пришлось 59%.

Если взять такой показатель, как отношение рыночной доли к удельному весу денежного потока, то окажется, что "Энергоатом" получает лишь 50% среднерыночного тарифа, а тепловая генерация - примерно в два раза больше, чем в среднем по рынку. В результате уже пять энергоблоков на наших АЭС временно выведены из строя, а для постройки новых двух нужно искать кредитные ресурсы.

Избыточные ресурсы должны быть по идее в тепловой генерации, но ее собственники, как правило, перенаправляют финансовый поток в альтернативные "зеленые" сегменты энергетике, где эффект мультипликации еще выше - четырехкратное превышение среднерыночного ценового уровня. Надлежащим образом не финансируются даже программы по переходу с антрацитных марок угля на иные, доступные для нас.

Украина обладает развитым энергетическим сектором, который представлен практически всеми видами генерации: тепловой, атомной, гидро- и "зеленой". Но насколько этот потенциал конвертируется в факторы инфраструктурного развития? По доступности подключения к энергосетям в мировых рейтингах мы находимся на уровне стран южнее озера Чад.

Уход от "котла". Нынешние изменения рыночной модели происходят в соответствии с Законом Украины "О рынке электрической энергии", который был принят в 2017 г. На подготовку к реформе отводилось два года, и вот они истекли. Вместо привычного госпредприятия "Энергорынок" должна появиться новая компания "Оператор рынка", на которую и будут возложены операторские функции. Элементом общей системы также должно стать ГП "Гарантированный покупатель".

По задумке авторов реформы, Украина должна адаптировать у себя базовые положения Третьего энергопакета, принятого в ЕС.

Данная модель призвана разрушить нынешнюю систему, когда вся электроэнергия, генерируемая в системе, продается ГП "Энергорынок", а уже затем обезличенно реализуется конечному потребителю.

Как заработает рынок. Рыночная модель предусматривает, что каждый потребитель сам сможет выбирать поставщика...

Уже начиная с июля в Украине должно появиться несколько рыночных сегментов: внутрисуточный рынок, рынок на сутки вперед, балансирующий рынок и рынок вспомогательных услуг.

Зачем нужны все эти сегменты? Их наличие обусловлено спецификой электроэнергии как товара. Его нельзя положить в "холодильник"...

Но в любом случае вся электроэнергия должна найти своего покупателя и наличие "товарных остатков на складе" не предусмотрено. На финише все невыкупленные лимиты будут куплены ГП "Гарантированный покупатель".

Что касается "вспомогательных" услуг, то под ними подразумевают резервные мощности ТЭС и ГЭС, которые можно при необходимости активировать. За это они будут получать доплату от "Укрэнерго".

И вот здесь возникает сакраментальный вопрос: кто будет компенсировать разницу в тарифах в зависимости от вида генерации, учитывая, что цены на их электроэнергию выше рыночных и без надлежащего финансового компенсатора ее никто на рынке не купит? Сейчас это происходит за счет перекрестного субсидирования со стороны атомной энергетики.

В случае с рыночной моделью за торжество рынка придется раскошелиться потребителю, то есть нам с вами. Ведь и ТЭС, и "зеленка" получают свою компенсацию через тариф "Укрэнерго".

Правда, на период "переходных положений", будет действовать старая схема компенсации: разницу по тарифу заплатит "Энергоатом".

Но уже в 2020 г. электроэнергия может подорожать для населения на 40-50%, что не исключает того факта, что процесс выравнивания цен для промышленности и населения стартует уже в этом году.

Икс дней до запуска... Как обычно, наряду с самой реформой, существует и проблема ее реализации в срок...

Двигатель любой реформы в Украине - это либо частный интерес, который на время становится драйвером необходимых изменений (и такое бывает), либо давление извне международных кредиторов и стран-доноров. Правда, отдельные корпоративные интересы могут быть и тормозом реформ, если планируемые изменения посягают на их норму рентабельности или «откусывают» часть коррупционной ренты...

Так, «уполномоченный **Владимира Зеленского** по тарифам» **Андрей Герус**, который в непонятной ипостаси принял участие на заседании Совета оптового рынка электроэнергии 23 апреля, заявил о том, что запуск рынка электроэнергии должен быть отложен по причине перекрестного субсидирования и наличия долгов.

"Надо переносить хотя бы на один год. За этот год надо решить проблемы. Запускать рынок со всеми проблемами довольно рискованно", - заявил он.

Основные лоббисты запуска рынка - это тепловая генерация и возобновляемая энергетика (ВИЭ), которые в значительной степени контролируются одной группой - ДТЭК. Им выгодно, чтобы в первый год функционирования рынка разницу в тарифах для тепловой генерации и ВИЭ компенсировал "Энергоатом", которому это обходится в 64 млрд грн в год. То есть более 2 млрд евро ежегодно перетекают в пользу частного бизнеса, на 70% представленного одной группой. **"Энергоатом" по этой же причине выступает против запуска рынка электроэнергии в нынешнем формате...**

Здесь важна роль антимонопольных и регулятивных органов государства для ограничения частных ценовых appetitов.

В дешевой электроэнергии заинтересован ферросплавный бизнес и его бенефициары, которые все последние годы пытаются торпедировать тарифный механизм "Роттердам+", артикулируя к населению как пострадавшему, хотя это откровенная ложь, ведь даже в перерасчете на покупательную способность, украинцы покупают одну из самых дешевых электроэнергии по сравнению с Центральной Европой, не говоря уже о Западной. Связанные с этими группами энерготрейдеры не прочь заложить в новой модели рынка возможность импорта электроэнергии из РФ: это существенно удешевит стоимость электричества, выработанного внутри страны. Единственный минус - к косвенной газовой, угольной и нефтяной зависимости добавится и электрическая. Хотя это снизит себестоимость производства и повысит норму рентабельности отдельно взятого бизнеса.

Еще одним элементом, сдерживающим старт новой модели, является наличие потенциальных неплательщиков, таких как водоканалы и госшахты. В рыночной парадигме продавцы могут отказаться реализовывать им электроэнергию, и тогда вся финансовая нагрузка ляжет на так называемого «поставщика последней надежды» ("Укринтерэнерго")...

Еще один «стопор» - это ТЭЦ, которые работают на принципах когенерации и параллельно с электроэнергией производят и тепло и горячую воду. Причем потребляют газ, купленный по фиксированным, не рыночным ценам. Здесь должен быть совершенно отдельный механизм компенсации и распределения себестоимости по видам когенерации.

Но даже кажущийся большим ворох проблем не может быть оправданием для блокировки запуска новой модели рынка электроэнергии...

В более широком смысле результат покажет реальный расклад сил после выборов, включая и новую ипостась ключевых ФПП страны.

Наконец, нельзя забывать, что ликвидация перекрестного финансирования тепловой генерации за счет атомной - крайне важный вопрос для сохранения жизнеспособности нашей энергосистемы. Ядерные реакторы стареют, морально и физически, и вопрос их безопасности является ключевым на ближайшие десять лет. Было бы правильно, чтобы тарифная инклюзивность происходила не за счет конечных потребителей, а с помощью усмирения appetitov тепловой генерации и «зеленой». Ну а дежурными «оленьями» в этой ситуации остаются международные доноры, которые потратили миллионы долларов на разработку программного обеспечения и запуск нового рынка. Им даже не скажут «спасибо». И непробиваемый аргумент уже есть: «Запускать рынок со всеми проблемами довольно рискованно».

<http://www.dsnews.ua/economics/elektrichestvo-na-birzhe-kak-naselenie-raskoshelitsya-zatorzhestvo-22042019220000>

ДП «НЕК «Укренерго», 06.05.2019

Інформаційний випуск Укренерго щодо прогресу та проблем у підготовці до нового ринку електроенергії станом на 6 травня 2019 року

В черговому звіті про стан впровадження ринку звітуємо про хід реєстрації учасників ринку, тестування платформи MMS та укладання договорів з учасниками ринку.

Реєстрація учасників ринку:

- Зареєстровано понад 100 учасників ринку. Серед них 16 постачальників універсальних послуг (ПУП), 18 виробників та 10 операторів систем розподілу (ОСР).

Серед виробників такі компанії, як ПрАТ «Укргідроенерго», ДП «НАЕК «Енергоатом», ДТЕК Західенерго, ДТЕК Дніпроенерго та ДТЕК Східенерго. Серед ОСР — ПАТ «Запоріжжяобленерго», АТ «Хмельницькобленерго», ПрАТ «Волиньобленерго», ПАТ «Сумиобленерго», АТ «Миколаївобленерго», ПрАТ «Закарпаттяобленерго», АТ «Житомиробленерго», АТ «Чернівціобленерго».

Укладання договорів майбутніми учасниками нового ринку :

Договри про надання послуг з передачі електричної енергії:

- зі споживачами — 175
- з електропостачальниками — 189
- з виробниками — 5

Впровадження та тестування програмного забезпечення (ПЗ) нової моделі ринку електроенергії (станом на 6.05.2019 р.):

- До платформи MMS внесено дані щодо 30 договорів на постачання електроенергії від 21 компанії

- Відповідно до рішення НКРЕКП з 1 травня 2019 р. проводиться тестування сегментів ринку електроенергії. На балансууючому ринку заявки на завантаження подають 14 електростанцій, на розвантаження — 14 електростанцій.

- За останні два тижні учасникам ринку видано 3620 ЕІС кодів.

<https://ua.energy/diyalnist/novyj-rynok-elektroenergiyi-uk/informatsijnyj-vypusk-ukrenergo-shhodo-progresu-ta-problem-u-pidgotovtsi-do-novogo-rynku-elektroenergiyi-standom-na-6-travnya-2019-roku/>

РАЕС, Энергореформа, 11.05.2019

РАЕС готується до виходу на новий ринок електроенергії з врахуванням кращого світового досвіду

Працівники Рівненської АЕС стали учасниками міжнародної робочої зустрічі ВАО АЕС-МЦ у Мінську (Білорусь) на тему «Досвід роботи АЕС на енергоринку». За результатами зустрічі РАЕС готується застосувати кращі міжнародні практики для переходу на новий ринок електроенергії в Україні.

Серед більш як двадцяти учасників зустрічі з України, Болгарії, Словаччини, Росії та Білорусі були й представники Рівненської АЕС: заступник начальника цеху теплових та підземних комунікацій – начальник відділу збуту **Олександр Адамович** та провідний інженер-програміст – керівник групи загальностанційних технологічних процесів служби інформаційних технологій

Олександр Сидоренко.

Під час заходу обговорювалися питання планування продажів електроенергії та допоміжних послуг АЕС, ціноутворення, укладання двосторонніх договорів, виконання торгового графіку, програмних продуктів, обліку та звітності, моніторингу критичних показників комерційної діяльності. Зокрема заступником гендиректора Енергоатом-Трейдинг **Романом Сутченком**, були детально та багатосторонньо висвітлені основні моменти та нюанси, з якими може зіткнутися оператор українських АЕС при переході до нової ринкової моделі.

Спікери з Росії, Словаччини та Болгарії розповіли про особливості участі АЕС у їхніх ринках електроенергії, зокрема колеги-енергетики розповіли про специфіку роботи трейдера європейського енергоринку – існуючі ризики та способи їх мінімізації.

За результатами зустрічі відповідно до рекомендацій іноземних фахівців з метою повноцінного функціонування Рівненської АЕС у процесах, пов'язаних з новим ринком електроенергії, на електростанції найближчим часом будуть підготовлені пропозиції щодо впровадження комерційної диспетчеризації для забезпечення цілодобового відслідковування графіків навантажень та відпуску з метою уникнення (зменшення) небалансів та уникнення штрафних санкцій за недотримання графіку несення навантаження енергоблоків та відпуску електроенергії.

Представники РАЕС та ЗАЕС окреслили готовність та перспективи участі АЕС України у новій моделі енергоринку з оглядом завдань, які постали та, які потрібно вирішити для повної відповідності вимогам законодавства та нормативних документів.

<https://www.rnpp.rv.ua/en/raes-gotu%D1%94tsya-do-vixodu-na-novij-rinok-elektroenergiyi-z-vrakhuvannyam-krashhogo-svitovogo-dosvidu.html>

сайт ДТЕК, Минпром, 112.ua, 11.05.2019

Академия ДТЭК стала победителем конкурса лучших корпоративных университетов мира

Academy DTEK стала победителем конкурса лучших корпоративных университетов мира – Global CCU Awards 2019 – в номинации "Корпоративная ответственность". Вместе с Academy DTEK победителями премии в 2019 году стали международные компании Airbus, Infosys, SAP. Об этом сообщила пресс-служба компании ДТЭК.

В рамках конкурса Global CCU Awards 2019 Academy DTEK получила премию за участие в обучении сотрудников 27 государственных органов и учреждений, среди которых, в том числе, Национальный банк Украины, Министерство инфраструктуры Украины, Министерство энергетики и угольной промышленности Украины, Киевская городская государственная администрация. Всего в Academy DTEK уже прошли обучение более 3,4 тыс. сотрудников госструктур.

"Наша цель - внести вклад в новое качество подготовки специалистов, от которых сегодня зависит успешная реализация реформ, перезагрузка

экономики, повышение стандартов жизни. Стратегия Academy DTEK предусматривает дальнейшее развитие этого направления", – отметил **Александр Кучеренко**, директор по устойчивому развитию ДТЭК.

Напомним, основанная компанией ДТЭК Academy DTEK предлагает различные форматы обучения, регулярно проводит международные конференции по корпоративному обучению, мастер-классы, круглые столы и зарубежные туры по обмену опытом в области энергетики, добычи, энергосбережения и HR. Global CCU (Глобальная ассоциация корпоративных университетов) создана в 2005 году. Она объединяет корпоративные университеты ведущих компаний из более чем 50 стран мира.

<https://dtek.com/media-center/press/academy-dtek-priznali-odnim-iz-luchshikh-korporativnykh-universitetov-mira/>

♦ ИСТОРИЯ ЧОРНОБИЛЯ ПІД ЧАС ГЛОБАЛЬНОЇ ВІЙНИ З ПРАВДОЮ

Деловая столица, Антикор, 27.04.2019

Чернобыль потерянных возможностей.

Как зона вместо технопарка превращается в помойку

Ольга Мацко

Украина никак не научится использовать свои трагедии себе же во благо.

К Чернобыльской зоне отчуждения и сегодня, спустя три десятилетия после катастрофы, относятся как к чему-то постыдному, опасному, а потому и ненужному. Огромный кусок территории, превратившийся в кладбище деревень и полигон для доморощенных сталкеров.

Смогла ли Украина извлечь уроки из этой трагедии?

Все эти 30 лет государственную политику страны по отношению к Зоне можно описать как "мы пострадали ни за что, дайте нам денег".

Украина ходила по миру с протянутой рукой и просила помочь хоть как-то минимизировать последствия аварии: сперва надеть на взорвавшийся реактор саркофаг, позже укрыть его под огромным конфайнментом - самым крупным передвижным объектом на планете. Арка, сооружение которой началось в 2012-м, обошлась почти в 1,5 млрд евро, а участие в ее строительстве приняли около 40 стран.

Чернобыльская зона могла бы стать мировым центром по изучению влияния радиации на окружающую среду, на стройматериалы, живую природу. Все эти тридцать лет ученые могли бы наблюдать за тем, как ведет себя бетон,

подвергшийся облучению, и как меняется организм животных, пасущихся на загрязненных землях. Ведь вопреки опасениям о лавинообразном скачке мутаций, животные в Зоне не только прекрасно себя чувствуют, но и активно размножаются. Экологи отмечают, что позитив от отсутствия человека на этих территориях значительно превысил негатив от радиационного и химического загрязнения.

Биосферный заповедник на этих землях, кстати, начал работать лишь с апреля этого года - он занимает 2/3 территории Зоны отчуждения.

Председатель Государственного агентства Украины по управлению Зоной отчуждения **Виталий Петрук** похвастался, что заповедник уже заключил соглашение с японскими учеными, которые изучают влияние на флору и фауну аварии на АЭС "Фукусима". Внимание, вопрос: почему Украина предлагает дружить японцам, хотя на самом деле наши ученые должны были бы рассказывать жителям далеких островов о том, как справляться с радиацией? За три десятилетия уникальные условия Зоны так и не были конвертированы в создание научных центров, лабораторий и исследовательских проектов. У страны, как обычно, денег нет, а иностранцев на режимные объекты у нас пускать как-то не принято. Пусть лучше рассыплется, но никому не покажем.

Предложения по созданию таких центров от иностранных партнеров были - Зона на сегодня огромная лаборатория под открытым небом, а мирный атом трудится над производством электроэнергии во многих странах мира. А в это время ученые говорят, что под зоной могут находиться значительные запасы водорода, который сегодня называют "топливом будущего". И мечтают, что Зона превратится в место возрождения инновационной энергетики.

До сих пор на бумаге остаются и проекты по строительству солнечных электростанций на пустующих территориях зоны, хотя разговоры и меморандумы подписываются не первый год. Несмотря на то что на значительной территории Зоны отчуждения фон уже нормальный и землю вполне можно использовать в хозяйстве, границы зоны с 1986-го не пересматривали.

И научные лаборатории, и солнечные электростанции, и туризм - это деньги. Те самые, которых Украине всегда не хватает. Но ситуация с Зоной схожа с другой нашей бедой - в Украине самые богатые черноземы, а картошку из Египта возим.

В 2004-м было принято решение о строительстве в Зоне отчуждения Централизованного хранилища отработавшего ядерного топлива (ЦХОЯТ) для украинских АЭС. Но строить его до сих пор не начали. То власть не та, то денег нет, то с документацией проблемы, то землю не дают. Проект до сих пор на стадии проектной документации. И каждый год "Энергоатом" платит около \$200 млн на вывоз отработанного топлива. Кому? "Росатому". Война войной, а хранить отходы где-то надо. Их, кстати, после строительства ЦХОЯТ надо будет вернуть из России обратно.

<http://www.dsnews.ua/society/chernobyl-poteryannyh-vozmozhnostey-kak-zona-vmesto-tehnoparka-26042017110000>

Gazeta.ua, 10.05.2019

Вчені створять мапу радіаційних "гарячих" точок у Чорнобилі

Команда Національного центру ядерної роботехніки з Великої Британії разом із українською організацією SSE Eco Center зібрали дані в зоні відчуження для дослідження. Вони провели польоти безпілотників на висоті 45-60 м за швидкості 65 км/год. Це перше таке дослідження в історії. Вчені змогли підійти ближче до радіаційної зони без шкоди для учасників дослідження, ніж могли б пілотовані місії. Команда збирається продовжувати польоти наступними 12 місяцями.

Вчені розмістили на борту безпілотників радіаційні детектори. Це дозволило виявити невідомі досі радіаційні "гарячі" точки в Рудому лісі, який оточує місце ядерної катастрофи в Чорнобилі.

До поля зору дослідників також потрапило село Копачі на південному заході України. На населений пункт після аварії на ЧАЕС радіаційні матеріали впали разом із дощем. Територія села виявилася більш забрудненою, ніж вважалося раніше. Опромінення тут складає один мілізіверт щогодини. Для порівняння, кожна людина піддається опроміненню 2,4 мілізіверти за рік

Рудий ліс став одним із найбільш радіоактивних місць на планеті. Радіація осіла на 400 га хвойного лісу, вбивши дерева, від чого вони стали кольору іржі. Минулого місяця експерти витратили 2 тижні, досліджуючи Рудий ліс і його околиці за допомогою безпілотників зі спеціальними детекторами радіації на борту. За 10 днів 50 таких апаратів просканували ділянку площею 15 кв. км. Обладнання провело в повітрі 24 год. Зібрані дані були використані для створення 3D-мапи і виділення радіаційних "гарячих" точок.

"Ми можемо залетіти до зони зараження з безпечного місця за приблизно 10 кілометрів від місця аварії, збираючи детальну інформацію та транслюючи її в реальному часі під час польоту до повернення на базу", - пояснив професор Національного центру роботехніки **Том Скотт**.

"Створення мапи також демонструє, що значні частини території, включно з Рудим лісом, відзначаються відносно низьким рівнем радіації через природний розпад, який відбувався останні 33 роки. А також це пояснюється тим, що матеріали проникли глибше під землю, таким чином, радіаційне випромінювання блокується ґрунтом", - пояснив він.

https://gazeta.ua/articles/life/_vcheni-stvoryat-mapu-radiacijnih-garyachih-tochok-u-cornobili/902002

Голос Америки, 02.05.2019

У США виходить серіал "Чорнобиль". Ексклюзивні інтерв'ю

Ярина Матвійчук

6-го травня американський кабельний канал HBO презентує міні-телесеріал «Чорнобиль», заснований на реальних подіях трагедії 1986-го року.

Сценарій 5-ти серійного серіалу написав **Крейг Мезин**. Зйомки фінансували дві великі телекомпанії – американська HBO та британська Sky.

Про коштовність проекту свідчать масштабні декорації реактора, залучення до роботи експертів із 14 країн світу та відомий акторський склад.

Це фільм про війну з правдою. Про те, яку ціну доводиться платити, якщо правду ігнорувати, так презентував цей фільм в приміщенні ООН його сценарист.

«Зараз ця історія навіть важливіша для всіх, бо зараз триває глобальна війна з правдою. Історія Чорнобиля - це історія того, що відбувається, коли ми обманюємо, коли ігноруємо правду; коли влада вдає, що правда не є правдивою. Але правда - це правда, і рано чим пізно ми заплатимо. Заплатять не ті, хто при владі, а звичайні люди», - розповів в інтерв'ю сценарист та продюсер фільму «Чорнобиль» Крейг Мейзин.

Ідея екранізувати історію про Чорнобиль з'явилась у Мейзіна майже 5 років тому. Про це розповіла виконавча продюсерка **Джейн Фетерстоун**, яка також є президентом кінокомпанії «Sister Pictures», яка знімала телесеріал.

Джейн Фетерстоун згадує, що після Чорнобильської аварії Європа була дуже близько до повної катастрофи. «І лише жертвою багатьох людей вдалося це зупинити. Це залучення шахтарів, а також людей, які очищували дах реактора, людей, які змогли втримати радіацію. Звісно, вона все одно поширилась на дуже велику відстань, але її значною мірою стримали, і вона не накрила всю Європу, - сказала вона.

«Вся Європа і весь світ у боргу перед тими ліквідаторами», - наголошує Крейг Мейзин.

«Я хотів показати всім неймовірний дух, мужність і волю людей, які кинулися на відкритий ядерний реактор. Вони зіткнулися з ним лицем до лиця. Вони літали над ним, плавали під ним, рили тунелі всередину нього. Багато з них віддали своє життя заради інших».

Сценарій серіалу базується на реальних подіях та людських історіях впродовж двох років після аварії.

Зберегти правдивість історії було особливо важливою місією для сценариста Мейзіна.

Роль радянського чиновника Бориса Щербини зіграв відомий скандинавський актор **Стеллан Скарсгарт**. **Валерія Легасова**, який очолював державну комісію з ліквідації на АЕС - британець **Джаред Гарріс**, а його колега **Емілі Вотсон** - в ролі фізика-ядерника, що намагається встановити причини вибуху.

Знімали серіал в Литві та Україні, зокрема у Прип'яті та в Києві. Одним із найбільших викликів перед знімальною групою стало відтворення макетів ядерного реактора.

Автор сценарію Крейг Мейзин має українські коріння. Каже, це допомогло йому відчувати глибину трагедії.

«Я хочу, щоб кожен, хто побачить цей фільм, дійсно подумав про те, як функціонує світ. І щоб глядач запитував себе, чого вартує те, щоб просто плисти за течією і ігнорувати речі, які можуть бути незручними або про які ви не хочете думати. Ось про це «Чорнобиль», - зазначив Крейг Мейзин.

«Я хочу, щоб вони знали, так, це буде боляче, але я хочу, щоб вони

відчули цей зв'язок і ці переживання, яке мали їхні батьки і матері, їхні брати і сестри, і всі люди, які там досі живуть», - додав він.

За інформацією каналу НВО, телесеріал «Чорнобиль» покажуть в Америці, Європі та Азії.

<https://ukrainian.voanews.com/a/chornobyl-film-ameryka-serial/4899714.html>

♦ ЦІКАВІ НОВИНИ І ЦИФРИ

Енергореформа, 02.05.2019

НКРЭКУ определила порядок урегулирования споров в сферах энергетики и коммунальных услуг

НКРЭКУ определила порядок урегулирования споров, возникающих между субъектами хозяйствования, осуществляющими деятельность в сферах энергетики и коммунальных услуг.

Соответствующее постановление Комиссии № 156 было утверждено 5 февраля 2019 года, оно вступило в силу 20 апреля.

Утвержденный Порядок устанавливает процедуру досудебного урегулирования НКРЭКУ споров, возникающих между субъектами хозяйствования, осуществляющими деятельность в сферах энергетики и коммунальных услуг и государственное регулирование деятельности которых осуществляется комиссией в соответствии с Законом "О Национальной комиссии, осуществляющей государственное регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг".

Отношения, возникающие в ходе потребления субъектами хозяйствования энергии и/или коммунальных услуг, данным Порядком не регулируются.

Споры между субъектами хозяйствования регулируются прозрачным и недискриминационным способом.

НКРЭКУ регулирует споры, возникающие между субъектами хозяйствования, по вопросам доступа/присоединения к электрическим, тепловым и газовым сетям, нефте- и продуктопроводам, сетям централизованного водоснабжения и водоотвода; соблюдения субъектами хозяйствования лицензионных условий и других вопросов, рассмотрение которых отнесено законом к компетенции Комиссии.

Результатом урегулирования спора является решение НКРЭКУ, принятое на заседании, которое проводится в форме открытого слушания.

Субъекты хозяйствования для досудебного урегулирования спора могут обратиться в НКРЭКУ с совместным заявлением установленной формы. В течение 10 рабочих дней со дня регистрации заявления НКРЭКУ в письменном виде уведомит стороны о его принятии или оставлении без рассмотрения с

указанием оснований. НКРЭКУ рассматривает спор в течение 2 календарных месяцев с даты регистрации заявления.

Для выяснения обстоятельств спора и предоставления возможности сторонам самостоятельно его урегулировать НКРЭКУ может проводить предварительные слушания в рамках предельных сроков процедуры урегулирования спора с учетом сроков приостановления процедуры проведения предварительных слушаний.

По результатам рассмотрения спора НКРЭКУ принимает решение о:

1) прекращении рассмотрения спора в случае отсутствия нарушения законодательства и/или лицензионных условий; выявления нарушения законодательства и/или лицензионных условий и его (их) устранения субъектом (субъектами) хозяйствования в процессе урегулирования спора; заключения сторонами спора соглашения об урегулировании спора; повторной неявки сторон спора на предварительные слушания;

2) обязанности прекратить субъектом хозяйствования, осуществляющим деятельность в сферах энергетики и коммунальных услуг, нарушение лицензионных условий и законодательства в соответствующей сфере.

<http://reform.energy/news/nkreku-opredelila-poryadok-uregulirovaniya-sporov-v-sferakh-energetiki-i-kommunalnykh-uslug-11194>

ЭлектроВести, 07.05.2019

В Евросоюзе проанализировали вклад атомной отрасли в экономику

Согласно результатам исследования, **европейская атомная индустрия обеспечивает в общей сложности более 1,1 миллиона рабочих мест в странах Евросоюза и вносит более 500 млрд евро в ВВП Евросоюза.** Каждый гига watt установленной мощности АЭС способствует ежегодному привлечению порядка 10 млн евро инвестиций как в ядерную отрасль, так и в смежные сектора экономики, обеспечивает занятость около 10 000 человек и вносит 4,3 млрд евро в ВВП Евросоюза.

Другими словами, каждый евро, потраченный на атомную отрасль, в конечном итоге обеспечивает 5 евро в ВВП, а каждое рабочее место в атомной отрасли, создает 3,2 рабочих места в экономике ЕС в целом.

Для сравнения, **ветроэнергетика (с установленной мощностью 160 ГВт) обеспечивает чуть более 250 000 рабочих мест и вносит 36 млрд евро в ВВП, а солнечная энергетика с установленной мощностью 100 ГВт обеспечивает чуть более 80 000 рабочих мест.**

Прогнозируя развитие ситуации до 2050 года, авторы исследования исходят из того, что **атомная энергетика в Евросоюзе будет по-прежнему, как и сейчас, обеспечивать четверть всего производства электроэнергии (150 ГВт установленной мощности).** Это будет означать более трех миллионов рабочих мест в год, внесение в ВВП 576 млрд евро, увеличение ежегодных налоговых поступлений на 110 млрд евро в год и фонд оплаты труда порядка 500 млрд евро в год.

В докладе отмечается, что **Евросоюз берёт курс на создание к 2050 году полностью безуглеродной энергетике, и именно исходя из этого показателя**

прогнозируется установленная мощность АЭС к этому сроку. Авторы также рекомендуют, в связи с предстоящим отказом от ископаемого топлива, организовать систему переквалификации для работников угольной промышленности чтобы обеспечить возможность их будущей работы на объектах атомной отрасли.

Энергореформа, 07.05.2019

Эстония и Латвия введут пошлину на российскую электроэнергию - СМИ

Эстония и Латвия осенью намерены ввести пошлину на импортируемую российскую электроэнергию.

Так как осенью прекращается торговля электроэнергией между Беларуссией и Литвой, то в дальнейшем российское электричество будет поступать в Балтийские страны через Латвию, сообщила новостная передача Эстонского телевидения.

Сейчас российское электричество, производимое из ископаемых источников и не облагаемое квотами на выброс углекислого газа, попадает на эстонский рынок через Литву. Его стоимость почти в два раза ниже, чем цена на электричество, производимое эстонским энергетическим предприятием Eesti Energia из сланца. Причина разницы в ценах заключается в налогах, которые необходимо платить в Эстонии. Эстонская сторона считает такую конкуренцию нечестной.

В этой связи Эстония и Латвия договорились ввести в отношении российской электроэнергии тариф за использование инфраструктуры. Подобный тариф на импортируемое из России электричество уже много лет использует Финляндия.

"Что касается, например, таможенной защиты, то это в компетенции Европейского союза и Еврокомиссии. Государства ЕС отдельно ее устанавливать не могут. Но мы договорились с латышами о введении тарифа за использование инфраструктуры, предположительно осенью", - заявил вице-канцлер отдела энергетики министерства экономики **Тимо Татар**, передает эстонский портал телерадиовещания ERR.

"По сути этот тариф основан на расходах, которые возникают при импорте российского электричества. Это не устранил нечестную конкуренцию, но хотя бы частично ее смягчит", - сказал ERR руководитель государственной компании Elering **Таави Вескимяги**.

Руководитель Eesti Energia Хандо Суттер в свою очередь заявил ERR, что от частичного облегчения ситуации никакой пользы не будет, и для российской стороны необходимо установить налоговую ставку, которая равнялась бы налоговой нагрузке из-за выбросов углекислого газа.

ERR напоминает, что Литва ранее приняла закон, предполагающий прекращение торговли электроэнергией между Беларуссией и Литвой после окончания строительства Беларусской АЭС.

<http://reform.energy/news/estoniya-i-latviya-vvedut-poshlinu-na-rossiyskuyu-elektroenergiyu-smi-11233>

РАЕС, 25.04.2019

У «Київській політехніці» навчатимуть фізичному захисту АЕС

У Палаці культури Рівненської АЕС відбулась зустріч представників Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, НАЕК «Енергоатом», Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського» (НТУУ «КПІ») та фахівців електростанції на тему: «Підготовка фахівців з фізичного захисту, обліку та контролю ядерних матеріалів. Огляд магістерської програми підготовки».

Участь у заході взяли головний спеціаліст сектору фізичного захисту об'єктів ядерно-енергетичного комплексу Департаменту ядерної енергетики та атомно-промислового комплексу Міненерговугілля **Наталія Клос**, провідний інженер дирекції з кадрів та соціальних питань Компанії **Костянтин Фомін**, декан теплоенергетичного факультету НТУУ «КПІ» **Євген Письменний** та його заступник **Вадим Кондратюк**. З боку Рівненської АЕС учасниками стали спеціалісти служби фізичного захисту на чолі з начальником служби **Іваном Дерлюком**, а також відділу ядерної безпеки, навчально-тренувального центру (НТЦ), служби інформаційних технологій, відділу режиму секретності та спеціального зв'язку.

За словами заступника начальника НТЦ РАЕС з навчально-методичної роботи **Володимира Маклакова**, метою наради стало доведення та роз'яснення положень магістерської програми підготовки фахівців з фізичного захисту, обліку та контролю ядерних матеріалів, яка нещодавно стартувала у виші. Навчання здійснюється в рамках підготовки магістрів за спеціалізацією «Фізичний захист, облік і контроль ядерних матеріалів» за денною та заочною формами терміном навчання в 1 рік 6 місяців.

Підготовка проводиться на кафедрі Атомних електричних станцій і інженерної теплофізики Теплоенергетичного факультету НТУУ «КПІ», яка має ліцензію та акредитована на підготовку фахівців відповідного рівня. До навчального процесу залучені викладачі, які пройшли стажування в Техаському університеті США, Сандійській національній лабораторії США та взяли участь в навчальних курсах МАГАТЕ. Практична підготовка проводитиметься на базі Навчального центру з фізичного захисту, обліку та контролю ядерних матеріалів ім. Дж. Кузмича Інституту ядерних досліджень НАН України.

<https://www.rnpp.rv.ua/v-%C2%ABkievskoj-politexnike%C2%BB-budut-uchit-fizicheskoy-zashhite-aes.html>

Урядовий портал, Українські Новини, 25.04.2019

Фонд енергоефективності призначив директором Головатюк-Унгуряну

Наглядова рада державної установи "Фонд енергоефективності" призначила нинішню виконуючу обов'язки директора **Юлію Головатюк-Унгуряну** на посаду директора установи. Вона працювала керівником сектора реформи управління житловим фондом та енергоефективності Офісу підтримки і здійснення реформ при Мінрегіонбуді, а 24 липня 2018 року була призначена в.о. директора Фонду енергоефективності.

У березні Головатюк-Унгуряну перемогла в конкурсному відборі на посаду директора Фонду енергоефективності.

Також наглядова рада призначила на посаду технічного директора фонду **Єгора Фаренюка**. Раніше він обіймав посаду завідувача відділу будівельної фізики та енергоефективності державного підприємства "Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій". Є співавтором низки стандартів у галузі енергоефективності будівель і будівельних конструкцій.

На посаду фінансового директора фонду призначено члена правління Піреус Банку **В'ячеслава Коваля**.

28 березня державна установа "Фонд енергоефективності" та Міжнародна фінансова корпорація (МФК, IFC) підписали угоду з Укргазбанком про участь банку у фінансуванні проектів фонду.

Угода запустила процес отримання грантового фінансування проектів тестової програми модернізації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків "перші ластівки".

Державний бюджет на 2019 рік передбачає виділення 1,6 млрд гривень на фінансування державної установи "Фонд енергоефективності".

Ще 104 млн євро на фінансування установи виділив Європейський Союз.

<https://www.kmu.gov.ua/ua/news/fond-energoefektivnosti-oficijno-zareyestrovano-ta-priznachenno-vo-direktora-gennadij-zubko>

Міністерство екології та природних ресурсів України, 10.05.2019

Українські фахівці вивчають міжнародний досвід створення геологічного сховища та оцінки його безпеки

Експерти ДАЗВ, підприємств його системи та інших профільних органів та установ України стали слухачами курсу МАГАТЕ щодо створення інженерних бар'єрів під час побудови геологічного сховища для радіоактивних відходів (РАВ). Експерти МАГАТЕ представили національний досвід Великобританії, Франції, Швеції у цій сфері, а також виклали теоретичну базу щодо створення геологічного сховища та оцінки його безпеки. «Необхідність створення геологічного сховища визначена українським законодавством. Для нас важливо, щоб усі об'єкти системи поводження з радіоактивними відходами проектувались та споруджувались у відповідності до світових норм безпеки, тому Агентство всебічно залучає міжнародних експертів до роботи над такими проектами, у тому числі – задля підвищення кваліфікації наших фахівців», - повідомляє заступник Голови ДАЗВ **Володимир Фещенко**.

За словами координатора напряму міжнародної співпраці щодо створення геологічного сховища, начальника міжнародного відділу КМП ДП «ЦОТІЗ» **Анастасії Нечитайло**, створення геологічного сховища – це складний та довготривалий процес. Він вимагає відповідального підходу до створення на базі національного оператора команди, яка буде працювати над питаннями створення геологічного сховища, а також постійної комунікації з іншими зацікавленими сторонами та громадськістю.

Під час курсу фахівці також розглядали принципи проектування

геологічних сховищ, питання вибору контейнерів, підходи до розміщення РАВ у шахтах сховища та шляхи роботи зі складними відходами, зокрема, з графітом.

<https://menr.gov.ua/news/33379.html>

Економічна правда, 15.05.2019

Український блекаут, Або скільки буде коштувати електроенергія після 1 липня

Олексій Гончарук, голова BRDO

З 1 липня має запрацювати новий ринок електричної енергії. Це може спровокувати неконтрольоване зростання ціни та фактично залишити споживачів без енергії.

Незабаром новообраний президент прийматиме присягу. А вже за місяць його чекає серйозне "випробовування". Сотні тисяч споживачів можуть залишитись без електроенергії.

Зараз ви як споживач не можете обирати у кого купувати електроенергію – у НАЕК "Енергоатом" чи у "ДТЕК". Тобто конкуренція на ринку відсутня.

У таких умовах виробник потенційно може встановити ту ціну, яку захоче за принципом "не хочеш – не купи".

Ціну на електроенергію контролює незалежний державний регулятор – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП).

З 1 липня має запрацювати новий ринок електричної енергії, що передбачає визначення вартості електроенергії на ринкових умовах.

Це означає припинення повноважень НКРЕКП з цінового регулювання. І це може спровокувати неконтрольоване зростання ціни та фактично залишити споживачів без енергії.

Оптимістичний сценарій - ціни зростуть на 30% від діючого на момент впровадження ринку рівня, тільки за рахунок зміни підходів до ціноутворення.

Песимістичний - на 250%, зважаючи на олігопольну структуру ринку, низьку еластичність попиту та досвід впровадження аналогічної ринкової моделі в постсоціалістичних країнах.

Багато кого реалізація цього сценарію відкине за межу виживання.

Чому ми думаємо, що ціни піднімуться?

1. Олігопольна структура ринку генерації: сукупна частка 5 найбільших суб'єктів складає понад 90%, у т.ч. частка "Енергоатом" – близько 56%, ДТЕК - 30%, "Укргідроенерго" - 7%, "Центренерго" - 4%, "Донбасенерго" - трохи менше 2%.

При цьому імпорт, який міг би скласти конкуренцію вітчизняним виробникам, не можливий з технічних причин.

2. Домінування у сфері регулюючих потужностей - ДТЕК належить 70% від сукупного обсягу потужностей ТЕС, а саме ці електростанції забезпечують балансування обсягів виробництва електроенергії з наявним попитом.

3. Монополісти мають стимули нарощувати ціну через стабільний попит на електроенергію, як на товар першої необхідності.

4. Відсутність реальних обмежень та працюючих інструментів захисту споживачів.

Справа в тому, що ключовим елементом нового ринку мала б стати конкуренція, яка стримує генеруючі компанії встановлювати захмарні ціни, а постачальників електроенергії стимулює міксувати дешеву електроенергію (довгострокові контракти) з дорогою (добові та внутрішньодобові покупки).

Для цього державі достатньо було створити справедливі правила гри і контролювати, щоб постачальники або генеруючі компанії не змовились між собою.

Зробити це можливо було одним з наступних способів:

- розбити існуючу олігополію, зокрема через розділення великих генеруючих компаній;

- привести нових сильних гравців, зокрема через відкриття повноцінного імпорту та інтеграцію з європейською енергетичною системою;

- створити сильний антимонопольний орган та незалежний регулятор, який здатен був би адекватно реагувати на порушення конкуренції.

Проте жодного з них не впроваджено.

На момент запуску нового ринку ми по факту маємо:

- 1) дві генеруючі компанії (ДТЕК та Енергоатом), які будуть контролювати ринок на фоні слабкого антимонопольного законодавства;

- 2) відсутність механізмів контролю та покарання за зловживання гравців ринку;

- 3) підвищення ризику колапсу галузі з відповідними наслідками для економіки країни.

Я однозначний прихильник лібералізації ринку електроенергії, але з огляду на перелічене вище, у мене виникає ряд питань.

Чи знає хтось з відповідальних органів та посадовців, скільки буде коштувати електроенергія через день, тиждень, місяць, рік на кожному з сегментів ринку після 1 липня? Якщо так, то чому про це досі не знає споживач?

Що планується зробити, щоб станом на 1 липня на всіх сегментах ринку була захищена конкуренція?

Як має захищатися споживач, якому пред'являть рахунок в рази більший за той, що він платить зараз?

Думки, висловлені у цій публікації, відображають винятково точку зору автора та не обов'язково збігаються з позицією представництва ЄС в Україні.

<https://www.epravda.com.ua/columns/2019/05/15/647781/>

Підготовлено ГО «Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України»

Віце-президент-
Голова Виконкому НТСЕУ

О. Дупак

Адреса: 01001, Київ, аб.скр.142
01601, Хрещатик, 34, каб. 620
Телефакс (044) 278-43-07
ntseu@mev.gov.ua
<http://www.ntseu.net.ua>